

Foiaia românească

Vineri
18 decembrie
1998

Anul I
Nr. 51

(Serie nouă)

Săptăminal al românilor din Ungaria ♦ Fondat în 1951 ♦ 8 pagini ♦ 20 forinți

Au trecut 50 de ani de la înființarea Uniunii Culturale a Românilor din Ungaria

„Vă mulțumesc pentru activitatea Dumneavoastră”

În ziua de 12 decembrie ne-am adunat la sediul Uniunii Culturale a Românilor din Ungaria ca să sărbătorim aniversarea a 50 de ani de la înființarea acestei organizații.

Florica Santău, președinta U.C.R.U., în cuvântarea sa de deschidere a salutat oaspeții prezenți, printre care și invitații de seamă care au onorat festivitatea jubiliară: Călin Fabian, secretar I al Ambasadei României la Budapesta, Andrei Oancea, consul general la Consulatul General al României la Seghedin, Ștefan Frătean, director la Oficiul pentru Minoritățile Naționale și Etnice, Ana Simon, șef-adjunt la Ministerul Învățământului, Ion Budai, președinte al Autogovernării pe Țară a Românilor din Ungaria, dr. Igor Grin, director al Muzeului județean „Munkácsy Mihály”.

„Vă mulțumesc pentru activitatea Dumneavoastră” – s-a adresat Florica Santău în continuare tuturor acelora care au activat în oarecare formă în cadrul Uniunii, care prin activitatea lor au dovedit o sinceră apartenență la neamul nostru, au demonstrat, muncind serios fiecare la locul său, că avem dreptul la existență. Istoria celor 50 de ani a confirmat totodată că sîntem capabili să ne organizăm viața noastră de naționalitate în cadrul organizațiilor. Președinta a mulțumit directorului dr. Igor Grin și Elenei Munteanu Csobai pentru realizarea sugestivei expoziții despre istoricul Uniunii, începînd de la constituirea sa.

A urmat apoi cuvîntarea lui Ștefan Frătean, care ne-a împărtășit opiniile sale în urma evenimentelor care se produc în rîndul comunității noastre, mai ales tendințele îngrijorătoare cu privire la situația în care se află românii din Ungaria.

Aniversăm astăzi o jumătate de secol de la înființarea U.C.R.U. În calitate de membru mă bucur foarte mult că v-ați angajat la organizarea acestei festivități, mulțumesc că ați realizat această expoziție retrospectivă. – Cu aceste cuvinte și-a început discursul Ștefan Frătean amintind în continuare că, deși nu avem prea multe motive serioase de a sărbători din cauza în care se află acum românimea din țară, totuși pot fi evidențiate unele aspecte îmbucurătoare, ca de ex., emoționanta evocare a personalității lui Gheorghe Pomuț la Giula, din primăvara acestui an, producția de filme a redacției românești din Seghedin, a VIII-a ediție a Simpozionului, acțiunea Autogovernării minoritare române din Giula cu ocazia Zilei de Sfîntul Nicolae, șirul de succese al mișcării corale din Giula, Chitighaz și Apateu. Pînă cînd aceste aspecte ne bucură, pe de altă parte întîmplările de la alegerile din toamnă, formarea așa-ziselor reprezentanțe românești, ne întristează – a continuat directorul Oficiului... Dar eu am simțit același amar și acum patru ani, cînd la formarea reprezentanței pe țară a românilor din Ungaria au fost excluși din această reprezentanță persoane marcante ale vieții culturale românești din această țară... Avînd în vedere situația în care am ajuns, declar, sîntem la un moment deci-

siv. Ori recunoaștem că singura noastră șansă este susținerea eficientă a culturii românești, ori noi înșine contribuim la pierirea, dispariția acestor valori... Vorbitorul a evocat apoi însemnătatea Uniunii: Cea o jumătate de veac petrecută de la înființarea acestei asociații culturale a fost zbuciumată, soarta ei n-a depins întotdeauna de însăși dorința membrilor ei. Dar la constituire și încă mulți ani a fost singurul for obștesc românesc care a contribuit la susținerea activităților culturale în rîndul românilor din Ungaria. La capă-

ganizau pe atunci, să avem un contact direct, personal... Celălalt domeniu care ne preocupa l-au însemnat publicațiile noastre, inclusiv editarea revistelor, a săptămînalului românesc și a calendarului nostru. Publicațiile contribuiau și pe atunci la autocunoașterea noastră, la întărirea identității... Iar de ce sînt foarte mîndru e faptul că a fost inițiativa noastră pornirea colecționării comorilor noastre bisericești, ca acestea să fie îngrijite în mod corespunzător, cu contribuția unor specialiști de-ai noștri.

Julia Olteanu (secretară cu probleme

tul discursului a urât sferei civile să-și păstreze integritatea cel puțin și pentru următorii cincizeci de ani, această asociație să fie Uniunea tuturor acelora, care doresc să susțină cultura românească în Ungaria.

Următoarele momente solemne ni le-a oferit, prin concertul său, Corul „Pro Musica” din Giula, dirijat de maestrul Gheorghe Flueraș.

Despre trecut și prezent

Cu dorința de a evoca unele etape din istoria Uniunii am rugat cîțiva foști conducători și actuala conducere să ne reîntoarcem puțin în timp spre a oglindi viața noastră culturală (și de alt gen) prin activitatea de odinioară a acestei organizații pe țară.

Gheorghe Marc (între anii 1971–83 secretar, iar între anii 1983–90 secretar general al Uniunii Democratice a Românilor din Ungaria)

– Care au fost prin anii aceia sarcinile principale ale Uniunii?

– Cea mai importantă sarcină ne-a fost să depunem o activitate culturală, să sprijinim viața culturală. Pe atunci comunitatea noastră românească a avut mai multe ansambluri culturale și erau foarte răspîndite turneele culturale, care pentru multe localități populate și de români au însemnat singurele ocazii de defilări artistice. Prin acestea ne-am păstrat, ne-am cultivat valorile folclorice, populare. De toate acestea se lega puțin și următoarea noastră sarcină de a fi în contact direct cu școlile. Ne-am străduit ca să fie permanent mobilizați copiii, organizînd un șir de manifestări culturale... Un alt scop important al nostru a fost să ajungem în mijlocul românilor, să fim de față la toate acțiunile care se or-

de învățămînt în prima parte a anilor '90 a Uniunii Românilor din Ungaria)

– Pe la începutul anilor 90 s-au produs cîteva schimbări în structura organizatorică a U.R.U., la care ați fost de față și Dumneavoastră. Ce a însemnat acest fapt în domeniul în care ați devenit responsabil?

– Reorganizarea a însemnat o redistribuire a unor domenii de activitate și sarcini la fel de importante ca cultura, probleme interne-externe, învățămîntul. În perioada anilor nouăzeci au început reformele învățămîntului, care au atins întregul sistem de învățămînt. De această transformare a fost interesat și învățămîntul de naționalitate, care se afla într-o criză. În întreaga perioadă a Uniunii de după al doilea război mondial, pe lîngă biserici, școlile erau singurele instituții care contribuiau la păstrarea limbii materne și a elementelor care ne definesc pe noi, românii din Ungaria, instituții care formau noile generații. Învățămîntul a fost o problemă pe care am putut s-o abordăm. S-au organizat cursuri de perfecționare, s-a înființat Societatea Pedagogilor Români din Ungaria, care însă nu s-a exprimat prea mult. Aparținîndu-i mulțimea pedagogilor din învățămîntul preșcolar și școlar, Societatea a fost greu de mobilizat, și deoarece, munca de toate zilele a însemnat o preocupare încărcată (încercînd să țină pas cu reformele), aceasta nu le permitea o activitate mai atractivă.

Dr. Gheorghe Petrușan (între anii 1983–88 președinte al U.D.R.U., iar între anii 1990–95 președinte al U.R.U.)

– Cu democratizarea societății maghiare ce schimbări s-au produs în cadrul Uniunii?

– Prin anii optzeci era tot mai evident faptul că și societatea maghiară se democratiza-

ză. În rîndul românimii din țară mai ales tinerii și cei din Seghedin au început o campanie de reformare a structurii Uniunii, ceea ce în mod concret a însemnat: renunțarea la formalități, depolitizarea Uniunii și intenția de a-i da un caracter profesional și cultural. Însă această tendință a elementelor reformiste nu a reușit decît parțial, deoarece o dată cu schimbarea regimului politic din 1989, noi cei care am organizat și am înființat U.R.U. nu am vrut să facem o ruptură, o dezbinare, dînd prioritate unității – ceea ce ulterior s-a dovedit a fi o greșală. O unitate reală nu s-a mai putut menține și odată cu înființarea în 1994 a Autogovernării pe Țară a Românilor din Ungaria ruptura s-a produs. Ultimii patru ani, datorită acestor împrejurări, au decurs sub semnul acestor dezbinări, care paralizază viața noastră spirituală. Totuși, perioada dintre 1990–95 a fost, după părerea mea, bogată în rezultate culturale. Uniunea a avut legături personale cu comunitățile românești și le-a ajutat mult. În plus, Uniunea a reușit în 1995 să adune sub auspiciile ei toate comunitățile (confesionale și lumești) românești existente. Însă această unitate nu s-a putut păstra în ultimii cîțiva ani. Acum e momentul să începă o reunire a românilor din Ungaria!

Florica Santău (președinta U.C.R.U. începînd din anul 1996)

– Care ar fi rolul Uniunii azi?

– Cred că sarcina Uniunii în viața culturală a românilor din Ungaria nu s-a schimbat. Rolul Uniunii doar s-a modificat, datorită faptului că nu este singura organizație – cum a fost pe vremuri, cu mai multe sarcini. Bazîndu-se pe sfera civilă, pe asociații și comunități are sarcina de coeziune a românilor. Mă refer aici la spiritualitatea oamenilor care doresc să se ocupe de cultură, care vor să lucreze pentru păstrarea limbii române, a tradițiilor și care doresc să cerceteze, să contribuie la adîncirea sentimentului nostru de apartenență. Însă posibilitățile îi sînt mult mai reduse, ca anterior, mai ales posibilitățile vechi de finanțare... Dorința noastră e ca Uniunea să se remarce ca un focar cultural clar, dovedind prin activitatea sa că este o organizație a tuturor românilor care sînt preocupați de cultura noastră. Deci în competența Uniunii intră organizarea vieții culturale și spirituale, fără un caracter accentuat politic. La fel și în privința publicațiilor de sub egida Uniunii și a Editurii NOI, dorim ca acestea să fie privite și apreciate ca valori ale tuturor românilor – și independente de schimbările politice.

După serbarea oficială, în cadrul unei recepții, cu ajutorul documentelor și fotografiilor din arhive, pe baza amintirilor personale s-a putut evoca și în mici dialoguri istoria celor 50 de ani, precum și situația gravă și paradoxală care e prezentă în sfera organizatorică.

Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria prin propria sa existență și activitate a dovedit că cunoaște întregul rol care derivă din numele său. A lucrat și lucrează și azi pentru realizarea unor scopuri, visuri de-ale noastre, a adunat sub egida sa mulțimea asociațiilor românești din sfera civilă, ca să întărească și prin aceasta sentimentul de unire și de apartenență al nostru. Rol și sarcini are pînă vom exista noi, românii din Ungaria.

– anra –

DE ZIUA MINORITĂȚILOR

La Apateu

Sedință închinată minorităților

Conform deciziei aduse de forurile centrale de stat, ziua de 18 decembrie este sărbătorită deja anual drept *Ziua Minorităților*. Asemenea anului trecut și în acest an a avut loc o serie de momente festive. Șirul acestora s-a detașat în timp, încât aproape o săptămână în șir s-au ținut lanț aceste serbări ale minorităților.

Festivitatea și sedința festivă a Prezidiului Autoguvernaării pe Țară a Românilor din Ungaria închinată minorităților a fost ținută la Apateu, în ziua de 14 decembrie.

La festivitate, pe lângă membrii Prezidiului au luat parte și **Ana Simon**, șef de secție la Ministerul Învățământului, **Sándor Kocsmás**, consilier-șef la Autogovernarea județului Hajdú-Bihar precum și reprezentanții comunei gazdă.

Serbarea de la Apateu a început cu programul *Corului mixt din Apateu* dirijat de părintele **Origen Sabău**. Evoluind cu modestie corul a oferit asistenței un mănunchi de cîntece legate de sărbătorile de iarnă.

În continuare, după cuvintele de salut ale primarului **Imre Dani**, **Ion Budai**, președintele A.Ț.R.U. a deschis lucrările sedinței festive.

În cuvîntarea sa, rostită în două limbi, președintele a accentuat că și în viitor trebuie să facem totul ca românimea din Ungaria să-și păstreze limba, cultura și tradițiile.

De altfel sedința din deplasare a Prezidiului A.Ț.R.U. a avut un singur punct pe ordinea de zi, anume înmînarea

distincției „*Pentru Românii din Ungaria*”, distincție fondată în anul 1997 conform statutului de funcționare a A.Ț.R.U.

Premiații anului 1998 au fost: postumus protopopul vicar **Ic. Stavr. Teodor Misarăș**, care a fost hirotonisit în anul 1947, devenind preot în comuna Săcal, mai târziu la Micherechi, iar din 1976 vicar episcopal. Este autorul unei valoroase lucrări despre istoricul comunităților bisericești ortodoxe românești din Ungaria. Asemenea a fost acordată distincția profesorului **Teodor Oltean** pentru activi-

tatea deosebit de remarcabilă desfășurată în domeniul învățămîntului românesc din Ungaria.

În categoria de comunitate, în acest an, distincția a fost acordată **comunității românești din Apateu** pentru munca depusă pentru păstrarea tradițiilor, a îngrijirii limbii materne precum și pentru rezultatele obținute la diferite concursuri și festivaluri.

Sedința festivă a luat sfîrșit cu programul oferit de elevii Școlii generale, care de data aceasta au prezentat obiceiul „*Umblatu cu turca*”. (j)

Festivitatea județeană închinată minorităților anul curent a fost ținută în Sala mare a Primăriei județene, în după-masa de 11 decembrie și organizată în primul rînd de *Comisia județeană pentru minoritățile naționale și etnice din județul Bichiș*.

Festivitatea – deschisă prin cîteva cuvinte rostite de **Gheorghe Árgyelán**, președintele Comisiei și prin cuvintele de salut adresate oaspeților de **dr. Géza Jeszenszky**, vicepreședintele Adunării Generale a Județului Bichiș – a început cu discursul festiv ținut de **dr. Toso Doncsev**, președintele Oficiului pentru Minoritățile Naționale și Etnice din Ungaria, evidențind printre altele însemnătatea zilei și scopul nobil al păstrării identității acestor comunități, exprimîndu-și satisfacția de a putea participa la un asemenea eveniment de însemnătate, dorindu-le participanților sărbători fericite cu apropierea Crăciunului și Anului Nou.

În cadrul întrunirii festive au fost apreciate și răsplătite cu diplome de merit cîteva personalități din

Festivitate județeană

Distinșii Comisiei județene

rîndul minorităților bichișene, în total cinci la număr, distincțiile fiind înmînate de consilierul **Ioan Kecskeméti**.

Din rîndul naționalității române bichișene de data aceasta a fost distins colegul nostru **Tiberiu Juhász** (pe care-l felicităm și noi, și pe această cale), președintele Asociației Românilor din Giula, care ani la rînd s-a evidențiat prin organizarea numeroaselor manifestări culturale, sportive cu tangență minoritară, activînd necontenit în slujba tuturor românilor din Ungaria. Activitatea continuă – în numeroase cazuri, obștească – desfășurată pentru românime a fost mulțumită la fața locului și de **Ion Budai**, președintele *Autogovernării pe Țară a Românilor din Ungaria*.

Festivitatea a luat sfîrșit cu un program cultural specific naționalităților conlocuitoare, la care și-a dat concursul și **Béla Marksteiner**, delectînd publicul cu cîteva melodii populare românești interpretate la nai.

– E. Bányai –

La Békéscsaba

Sărbătoarea celor trei minorități

Evenimentul festiv „Ziua Minorităților” destinat sărbătoririi celor trei minorități naționale și etnice din Békéscsaba – slovaci, români și comunitatea romilor – a continuat în sala festivă arhiplină a Primăriei orașului, printre oaspeți aflîndu-se și înalți demnitari de stat, precum: **dr. Toso Doncsev**, președinte al Oficiului pentru Minoritățile Naționale și Etnice, **Andrei Oancea**, consul general la Consulatul General al României la Seghedin, **Călin Fabian**, secretar I la Ambasada României la Budapesta, **Ștefan Frățean**, director al Oficiului pentru Minoritățile Naționale și Etnice, **Ana Simon**, șef-adjunct de secție în cadrul Ministerului Învățămîntului, **Ion Budai**, președintele Autogovernării pe Țară a Românilor din Ungaria, iar printre oaspeții din România, **Petru Gherman**, primarul din Lipova.

Scurtul program de introducere festivă (muzică la pian și recitare) a fost urmat de cuvintele de salut rostite din suflet de **János Pap**, primarul orașului, care a marcat printre altele importanța populației de naționalitate și etnie în viața socială, culturală, economică, ca factor important în profilul integral al localității, dorind succes de viitor în activitatea autogovernărilor minoritare.

Într-o atmosferă de sărbătoare s-a desfășurat în continuare programul cultural oferit de comunitățile respective. Cu succes deosebit și-au dat concursul

La Békéscsaba au fost distinse profesoarele **Mihaela Bucin** și **Manuela Traciuc**

interpretînd colinzi străvechi învățătorii lipoveni **Mihai Henț** și **Pavel Filipaș** iar membrii *Corului „Pro Musica”* (dirijor: **Gheorghe Flueraș**) din nou au captivat publicul prin programul minunat, bine încheiat, pentru care le mulțumim și cu această ocazie.

Cu prilejul festivității recente au fost decernate distincții, diplome, premii celor mai buni activiști din rîndul minorităților sărbătorite în această seară. Distincția „*Pentru Românii din Békéscsaba*” de data aceasta a fost înmînată de **Gheorghe Grósz**, președintele *Autogovernării minoritare române*, profe-

soarelor de limba română **Manuela Traciuc** și **Mihaela Bucin** care s-au evidențiat prin activitatea lor pentru cauza românimii locale.

Festivitatea a fost urmată de o cină comună, un „bal românesc”, sărbătorindu-se și cei 15 ani trecuți de la înființarea Clubului românesc din localitate, la *Restaurantul Fiume*, unde și-au dat concursul *Formația de muzică populară „Doina”*, solistele vocale **Viorica Valasutean**, **Margareta Drăgan** și soliștii **Mihai Henț** și **Pavel Filipaș** din Lipova.

– E. Bányai –

Relații de prietenie

Oaspeți din Beiuș la Békéscsaba

Precum am mai informat cititorii săptămânalului nostru în trecutul apropiat, s-au întrunit la Békéscsaba câțiva dintre membrii *Asociației de prietenie maghiaro-română din județul Bichiș*, ai *Autogovernării minoritare române* din reședința acestui județ, în mijlocul cărora au fost invitați și oaspeți din România: membrii *Asociației de prietenie româno-maghiară din Beiuș*. La serata amicală desfășurată la Restaurantul Party, printre musafiri au fost prezenți și domnii: **Teodor Puie**, viceprimarul Beiușului, vicepreședintele Asociației beiușene și **Ioan Mezei**, președintele Asociației.

După discuțiile membrilor delegației române cu gazdele cebane – printre care: **Margó Gyarak**, președinta și **Gheorghe Marc**, vicepreședintele Asociației județului Bichiș și **Gheorghe Grósz** președintele Autogovernării românești – s-a conturat dorința și scopul adâncirii relațiilor de prietenie, culturale și în alte domenii ale vieții de fiecare zi. Astfel s-a vorbit și despre importanța taberelor de copii comune organizate în județele Harghita, Covasna, relațiile de prietenie cu Asociațiile din Tîrgu Secuiesc, Sf. Gheorghe, Zalău, Beiuș, poate și Bacău, primind de asemenea un accent deosebit în șirul programelor de viitor. La fel s-a stabilit că în luna iunie 1999, la Békéscsaba va avea loc cea de-a VII-ea ediție a Forumului de prietenie maghiaro-român, iar încă în acest an calendaristic se vor întruni membrii asociațiilor tot în reședința județului Bichiș la o consfătuire comună.

De altfel, despre vizita beiușenilor și programul desfășurat am avut prilejul să citim și într-un articol semnat de domnul **Constantin Mălinaș** în săptămânalul independent „Crișana” (anul VII. nr. 43).

Dorind să aflăm câte ceva despre Beiuș, am stat de vorbă cu mai mulți oaspeți, care ne-au stat la dispoziție cu cea mai mare plăcere.

În legătură cu așezarea geografică, populație, puncte atractive din „Țara Beiușului” etc. am spicuit printre altele că: orașul are 12.500 de locuitori, dintre care 8 procente sînt de naționalitate maghiară. Localitatea este cunoscută ca un vechi și puternic centru cultural, administrativ, în care în anul 1828 s-a înființat de către **Samuil Vulcan** un liceu pentru tinerii români. Se pot vizita de către turiști: **Muzeul Orășenesc** (istorie și etnografie), clădirea Liceului „**Samuil Vulcan**”, **Cozina Română**, înființată în 1871, monumentul ridicat în onoarea martorilor **N. Balcaș** și **I. Ciordaș**.

Orașul Beiuș constituie punctul de plecare pentru obiectivele turistice ale Munților Apuseni: **Stâna de Vale** (care este o stațiune turistică și balneoclimaterică situată la 25 km de Beiuș, la altitudinea 1102 m și de aici se pornește spre obiectivele turistice: **Cascada**, **Moara Dracului**, **Sărtoarea Iedușului**, **Vârful Pieni** etc.), **Peștera Meziad** (care se desfășoară pe două nivele, însumînd 4750 m. Traseul subteran nu prezintă dificultăți tehnice deosebite și nu necesită echipament special, iar în apropierea peșterii se află cabana Meziad), **Peștera Urșilor** (care se află în localitatea Chișcău, la 14 km de

orașul Beiuș). Se desfășoară pe două nivele, însumînd 1500 m. Peștera prezintă forme carstice de o foarte mare varietate și bogăție, adăpostind numeroase schelete de urși de cavernă), **zona Boga**, **Platoul Padiș** (în Platou, pe Valea Galbenă se află **Peștera „Ghețarul Focul Viu”**. Adăpostește un bloc de gheață fosilă, al doilea ca mărime după cel din **Ghețarul Scărișoara**. Lungimea peșterii este de 165 m, fiind ușor accesibilă în sectorul superior prin „**Sala Mare**”), **Lacul Leșu**, **Valea Drăganului**, **Groapa Ruginoasa**, **Valea Sighiștelului**, **Valea Finișului**, **bisericele din lemn** (din **Brădet**, **Copăceni**, **Izbuc**, **Rieni**, **Sebiș**, **Ferice**, **Broaște**) și

numeroase altele.

De la domnul **Todor Zamfir**, conducătorul Centrului administrativ, economic și cultural, director executiv al Agenției de promovare și dezvoltare am aflat:

„Scopul principal al Fundației noastre „**Arcadia**” este dezvoltarea social-economică locală. Inițial am pornit printr-un program PHARE-CERT finanțat de Uniunea Europeană, să se faciliteze accesul locurilor de muncă în zonă. S-au propus trei măsuri: înființarea unui centru de mediere a locurilor de muncă; construirea unei fabrici de lapte (colectare și prelucrare), acest produs fiind resursă locală, realizarea incubatorului de afaceri pentru dezvoltarea sectorului serviciilor către populație. Chiar și un proiect de dezvoltare a turismului am început, dat fiind că zona constituie un imens potențial turistic, din punct de vedere geografic, peisagistic. O sarcină principală este dezvoltarea serviciilor turistice care calitativ lasă de dorit din cauza infrastructurii existente. Se dorește dezvoltarea agroturismului, prestîndu-se servicii de turism, propunîndu-se oferte și pentru Ungaria.

– Prin Agenția de dezvoltare locală, deschisă la 19 octombrie a.c., dorim să facem programe care îmbunătățesc relațiile transfrontaliere: confruntarea problemelor șomajului, știind că mulți cetățeni din România lucrează sezonier în Ungaria; rezolvarea problemelor de mediu, de poluare, cum ar fi de pildă situația **Crișurilor**, a celei de granițe. Dorim să colaborăm cu parteneri maghiari pe plan cultural, sportiv, economic, deci există disponibilitate în orice colaborare. Ne gândim noi la proiecte, dar din cauza lipsei de experiență, a problemelor de infrastructură, e greu de pus în aplicare. Tratatările au început, am vizitat mai multe localități din Ungaria: **Nyíregyháza**, **Eger**, **Békéscsaba**, **Micherechiul** populat de oameni de naționalitate română etc. Sperăm în înfrățirea relațiilor de viitor...

Domnul inginer **Dănuț Mada**, întreprinzător împreună cu soția ingineră la S.C. MADA Prod. Com. S.R.L. Beiuș, și-a exprimat satisfacția că și-a găsit importatori la Békéscsaba, vînzîndu-se produse de panificație și dorește și în viitor marfă de calitate pentru depozitul en gros de alimente pentru zona Beiușului.

Antreprenorul **Eugen Vlaș** și-a înființat societatea S.C. „**Mon-Ami**” S.R.L. Beiuș în anul 1993, începîndu-și activitatea comercială „cu micu”, după Revoluția din '89, venind în Ungaria (**Debrecin**, **Budapesta**, **Szolnok**) prin mic trafic. Azi prin relații cu firme din Ungaria, prieteni și cunoscuți, și-a format o activitate comercială cu profil alimentar, bazîndu-se pe forțe proprii. Ar fi bine dacă s-ar sprijini tineretul dornic de a face comerț oficial prin găsirea numitorului comun al relațiilor maghiaro-române, prietnice micilor privați.

Domnul **Constantin Mălinaș**, directorul Bibliotecii Județene „**Gheorghe Șincai**” din Oradea, membrul Asociației beiușene, astfel mi-a rezumat sentimentele ce-l leagă de aceste relații.

– Puteți scrie că mă consider ca un autor al primului protocol de colaborare între județul Bihor și românii din orașul **Giula**, ceea ce datează din anul 1992. Deci, privesc totul cu niște ochi „de șase ani”. Pot să spun că-n acești șase ani am găsit bunăvoință și dorința de a colabora peste tot, și-n România, și-n Ungaria, și acestea sînt motivele ca să fiu optimist și în colaborarea de viitor. Tocmai de aceea sînt acum aici. Ar fi bine să se realizeze în viitor și mai multe acțiuni concrete, să aibă loc mai multă comunicare, cea ce cred că se poate – oamenii trebuie să asigure pentru acestea din forță și timpul lor...

Președintele Mezei ne-a informat așa: – Asociația noastră s-a înființat în anul 1995. Azi avem 132 de membri români și maghiari. Cu această Asociație sîntem într-o relație bună încă din luna mai 1997, cînd s-a ținut în deplasare, la Békéscsaba ședința Prezidiului, cu membrii din România și Ungaria. De pe acum avem drept scop ca prin aceste colaborări Beiușul și Békéscsaba să devină localități înfrățite, amintind aici și faptul că relațiile între cele două orașe sînt bune, chiar foarte mulți cebani lucrează din zi în zi la anumite întreprinderi din Beiuș. Am dori ca să se apropie cît mai mult cetățenii celor două țări și să se respecte unii pe alții, pentru că numai împreună se pot realiza planurile.

Domnul viceprimar și-a exprimat cîteva gânduri în felul următor:

– Eu consider că Asociația a fost o îmbinare a celor două „inimi” însuflețite: actualul președinte domnul Mezei și domnul preot reformat **Ioan Jîscu**. Prin Asociație dorim să extindem relațiile de prietenie și în împrejurul Țării Beiușului și în mijlocul prietenilor noștri români și maghiari din Ungaria. În același timp sperăm ca în viitor să putem întreține relații culturale, sportive, economice în cadrul regiunilor noastre. Ce bine ar fi să găsim căile potrivite și să putem trece de la vorbe la fapte!

– Așa să fie și vă mulțumim tuturor pentru interviu!

– E. Bányai –

Noi ne facem datoria și mai mult nimic...

În numărul din 27 noiembrie al *Foii românești*, **Daniel Negrea** trece în revistă momentele și argumentele care au dus la suspendarea domniei sale din funcția de director al școlii din Otlaca-Pustă. Acest proces a fost cauzat, printre altele, (sau poate numai) de noua situație care s-a format după alegerile locale din 18 octombrie 1998.

Din acest articol reiese că la Otlaca-Pustă s-au format două tabere: una, care se grupează în jurul fostului director **Daniel Negrea** și al fostului președinte al Autogovernării minoritare românești, **Ludovic Șimonca**, iar cealaltă în jurul primarului **Miklós Szabó**. Iar dacă este așa, e și firesc ca Redacția Românească a Societății de Radiodifuziune Maghiară să facă cunoscută în emisiunile sale poziția ambelor tabere și să lase ca ascultătorii să decidă cine are dreptate, cine nu a luat în evidență normele democrației.

Dar mai este încă ceva... Să analizăm puțin cele spuse de autorul articolului, cităm: „...L-am invitat pe **Adam Bauer** de la Studioul de radio de la Seghedin pe 2 noiembrie 1998, deci după alegerile locale, la Otlaca-Pustă împreună cu **Ludovic Șimonca**, fostul președinte al Autogovernării minoritare române de la Otlaca, ne-am exprimat părerea în legătură cu alegerile la autogovernările minoritare pe țară și în speță la Otlaca-Pustă... Aceste afirmații **Adam Bauer** le-a imprimat pe casetă și s-a prezentat apoi la **Miklós Szabó**, primarul comunei, pe care l-a informat despre cele spuse de mine. Aceste afirmații ale mele au putut fi ascultate în ziua de 4 noiembrie la emisiunea în limba română, pe postul de radio **Kossuth**.” Nu cred că în această dispunere colegul nostru **Adam Bauer** a fost un „informator”, cel care a pus bețe-n roate sau care – mai rău – a cauzat, în mod indirect scoaterea din funcția de director a domnului **Daniel Negrea**. El s-a dus la fața locului după ce am analizat în ședința redacțională situația conflictului din Otlaca-Pustă și am căzut de comun acord că despre această situație nu se poate vorbi numai respectînd normele profesionale ale jurnalisticii, și anume: să fie ascultate ambele părți. Și cum amintește și domnul **Daniel Negrea** în ziua de 4 noiembrie la emisiunea în limba română, pe postul de Radio **Kossuth** au putut fi ascultate afirmațiile domniei sale... dar și cele ale adversarului său, ale primarului **Miklós Szabó**.

Cred că noi nu avem dreptul să împărțim adevărul, să ne racordăm părerilor sau concluziilor unuia sau altuia dintre interlocutori. Datoria noastră este să reflectăm, cu ajutorul instrumentelor noastre tehnice și de specialitate acea realitate, care știm bine, este multicoloră.

Pentru Cîmpian
red. șef al emisiunilor în limba
română

Pentru a 6-a oară

Program cultural destinat copiilor bolnavi

În pragul sărbătorilor de Crăciun, ani la rând se organizează de Fundația pentru copii bolnavi cu tumori la Centrul Cultural „Erkel” din Giula un program de binefacere spre ajutorarea acestor tineri suferinzi de boli grave.

În acest an o astfel de acțiune – organizată de doamna **Perei** – a avut loc la 10 decembrie când și-au dat concursul numeroși elevi ai școlilor generale și medii locale. În fața numerosului public au evoluat pe scenă copilași și liceeni, cu un program festiv frumos și bogat, interpretând mici scenete, dansînd, cîntînd, recitînd... conform posibilităților.

Astfel s-au prezentat rînd pe rînd în cadrul programului – sponsorizat de numeroase unități locale – următoarele instituții de învățămînt: Școala profesională medie „Mohácsy Mátyás”, Școlile generale „Dürer Albert”, Catolică „Karácsonyi János”, „Bay Zoltán”, Reformată „Magvető”, Școala de muzică „Erkel Ferenc”, Liceul „Erkel” dar și școala noastră, **Școala generală cu limba de predare română**. În rîndul tinerilor ne-a încîntat programul frumos (pregătit minuțios de învățătoarea **Maria Bányai** și profesorul **Ioan Ruzsa**) prezentat de elevii cursului inferior, care au fost însoțiți și de dirigintele lor însuflețite. Ne-au încălzit sufletele melodiile, dansurile românești, ne-au apropiat și mai mult de Crăciun și Anul Nou prin colinzi și jocul turcii, dar clipe de distracție plăcută ne-a oferit și jazz-baletul fetițelor „noastre”, care ne-au călăuzit în capitolul „Flacăra dragostei” din Cartea junglei.

Programul cultural destinat pentru a 6-a oară copiilor bolnavi și-a atins scopul, copiii sănătoși contribuind prin însuflețirea lor nemărginită, dorindu-le tuturor „Sărbători fericite!” și tradiționalul „La mulți ani!”.

– E. Bányai –

Iarna

Iarnă albă cu ninsoare,
Lasă-ne un pic de soare
Și căldură, că acuși
Vom porni la săniuș!

(Din volumul *Strălucește soarele, hai copii la joc* al educatoarei Florica Otlăcan din Chitighaz)

„...doream să învăț și pe mai departe limba română”

Îmi face deosebită plăcere cînd mă întîlnesc cu oameni de naționalitate română, pe care ultima dată i-am văzut cu mulți ani în urmă. Un exemplu grăitor în această privință este și **Eva Godja Aradi**, originară din sătulețul Otlaca-Pustă, întîlnind-o în vizită la mamă-sa cu cîteva zile în urmă, unde m-am deplasat să-mi adun material pentru un alt articol. M-am folosit de ocazie și am stat de vorbă cu dînsa, aflînd despre cele mai importante „momente” ale vieții sale parcurse pînă-n prezent.

– Cum îți amintești de satul tău natal, unde ți-ai petrecut copilăria? – m-am adresat cu această întrebare la-nceputul conversației noastre.

– Cu mare dragoste mi-am înregistrat în șirul amintirilor mele sătulețul acesta, unde am copilărit. Aici am învățat, cele opt clase le-am terminat la școala generală locală. Pe urmă era un lucru firesc pentru mine să fiu înscrisă la Liceul „N. Bălcescu” din Giula. Aveam mai multe motive. Primul era că doream să învăț și pe mai departe limba română, mai ales că mă atrăgea mult și din cauză că bunica-mi trăia în România și cu dînsa puteam exersa necontenit limba. Celălalt motiv a fost că soră-mea la fel a învățat la liceul românesc, astfel numai despre lucruri atrăgătoare povestea în familie. Îmi pare bine că am ales așa, pentru că în cursul celor patru ani am primit o pregătire multumitoare, pentru a-mi continua studiile în viitor, dar pot să spun că liceul m-a pregătit în același timp și pentru viață.

– Unde-ai ajuns după bacalaureat?

– Doream de copil să devin, cînd m-oi face „mare”, învățătoare. Tocmai din cauza aceasta m-am pregătit în această direcție, reușindu-mi examenul de admitere la Școala superioară de pregătirea învățătorilor din Debrețin, înscriindu-mă bineînțeles la secția română. Acești ani au trecut foarte repede, parcă pe zburate, de care-mi amintesc, ca și de liceu, cu mult drag.

– A urmat încadrarea în muncă...

– Exact, ca de obicei. Cu specialitatea de română nu am găsit loc vacant și am reușit să-mi găsesc loc de muncă la Orosháza. La-nceput am fost angajată la Școala generală nr. IV, unde am predat cincisprezece ani. Între timp mi s-au născut cei doi copii, fiind nevoită să-mi schimb școala, am predat mai tîrziu la Școala nr. 2 din localitate. Din păcate cu româna deloc n-aveam posibilitatea să mă folosesc în cadrul învățămîntului școlar.

– Iar azi ce te preocupă?

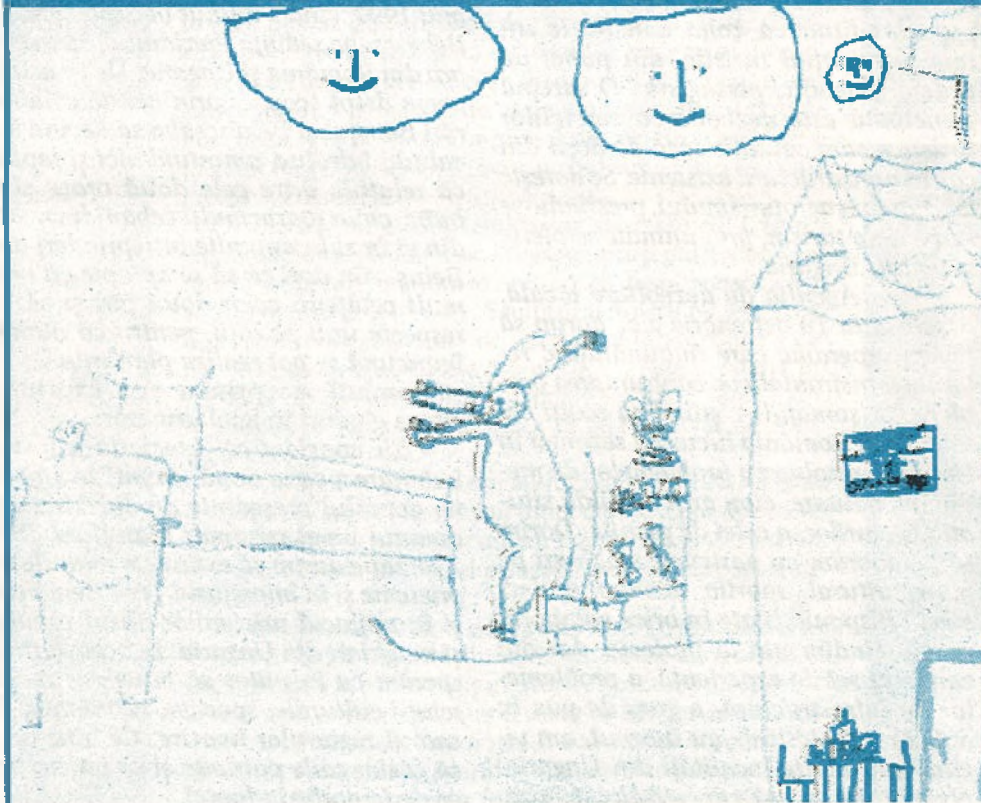
– Interesant, cît de mult țineam la profesia de pedagog! Totuși am părăsit acest domeniu de activitate și împreună cu soțul meu de vreo zece ani sîntem antreprenori. Ne ocupăm de extinderea, desfacearea aparatelor sistemului de ocrotirea averii, avînd două firme însemnate cu care funcționăm în întreaga țară. Lucrăm foarte mult, zi și noapte, gîndindu-ne mai ales la viitorul copiilor noștri, ca să se descurce cît mai ușor în viață, fiindcă pretențiile sînt din ce în ce mai mari, din zi în zi.

– Altceva nu am ce să-ți povestesc, doar atît că-mi pare nespus de bine de revederea noastră!

– Și mie, și-ți mulțumesc pentru interviu!

– E. Bányai –

GALERIA COPIILOR

Desen de Attila Cioca (5 ani, Micherechi)

Șantier școlar

Fulg de nea

Fiecare fulg de nea
E o floare de cristal
În zborul alb și lin
Parcă-s stele cristalii.

Fulg de „NEA”
Ce bine-mi pare!
Pentru copii
Ești sărbătoare.

Pe covorul alb, frumos
Copiii sar și-s bucușori.
Fulg de „NEA” grăbește-te!
Crăciunul albește-ne!

Vasile Martin
(Micherechi)

elev în cl. a 6-a la școala din Giula

Pe acești copilași i-am surprins la Biblioteca din Micherechi alegînd printre volume de poezii, de povești și printre cîteva jucării. **Maria Iova**, conducătoarea Bibliotecii i-a ajutat să spicuiască, arătîndu-le întreaga ofertă, spunîndu-mi că această vînzare cu reduceri a organizat-o în preajma Crăciunului spre a ajuta consătenii în cumpărarea și dăruirea unor cadouri frumoase.

A.R.

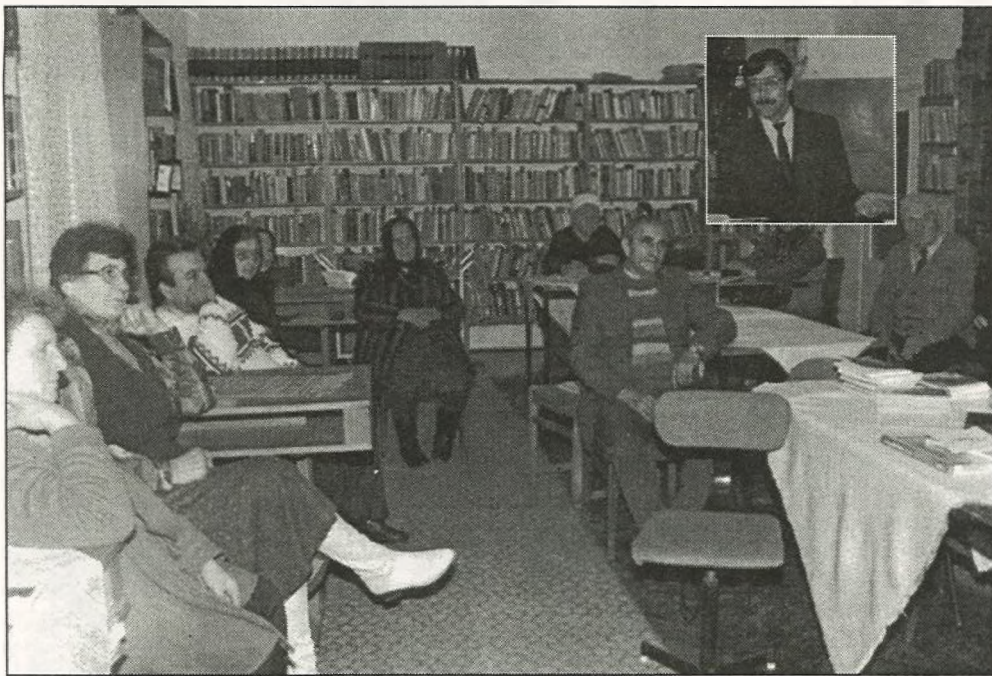
Alege sănătatea – alege viața!

În trecutul apropiat mulți locuitori din comuna Micherechi au primit invitații, care i-au solicitat să participe la un șir de prelegeri pe tema modului de trai sănătos atât din punct de vedere fizic, cât și spiritual.

De la **Maria Iova**, conducătoarea Bibliotecii am aflat că timp de trei

tos de trai și care generații și le-au propus ca să fie informate și luminate în aceste problematice.

– Mesajul Bibliei noi îl legăm de viața trăită în mod sănătos, cu care doar câteva Biserici se ocupă. Sănătatea omului este o valoare, a cărei importanță o simțim doar când sîntem pe drumul de a o pier-

săptămîni, zilnic în orele după-mesei au putut fi ascultate în sala bibliotecii prelegeri interesante. În prima săptămîină s-au discutat teme cu privire la păstrarea sănătății, iar în continuare au putut fi ascultate predici cu teme actuale, chemătoare la o reînnoire sufletească. (Un curs asemănător s-a ținut la Micherechi și în anul 1992.)

Acțiunea a fost organizată de Biserica Adventistă din Giula și respectiv cea din Tîrgu Mureș (România), cu ajutorul Bibliotecii din Micherechi, fiind sponsorizată de confesiunea adventistă a creștinilor de naționalitate română din America (oferind o mie de dolari) și de Primăria din Micherechi prin asigurarea locului și prin achitarea cheltuielilor accesorii: de încălzire, de electricitate etc.

Primele prelegeri au fost ținute de **László Kovács**, pastorul Bisericii Adventiste din Giula și de soția sa, **Sarolta Bokor Kovács**, soră de ocrotire, iar în a doua parte a cursului de **Ernő Szász**, pastor adventist din Tîrgu Mureș, totodată responsabilul întregii acțiuni.

Alimentarea sănătoasă, mișcarea vindecătoare, apa ca o minune, lumina dăătoare de energie, drogurile, alcoolul, fumatul ca vicii dăunătoare, odihna binefăcătoare și credința: iată temele primei săptămîni, cărora li s-a alăturat și o prezentare de mîncăruri sănătoase.

„Cineva te iubește și pe tine”, „Îți preiau datoria”, „Mila mîntuirii”, „Oameni îngropați de vii”, „Lumea noastră zbuciumată” – acestea sînt doar cîteva titluri din predicile pastorului Ernő Szász.

Fiind prezentă în prima săptămîină, i-am pus cîteva întrebări pastorului din Giula referitoare la: de ce tocmai într-o așa formă s-au angajat la răspîndirea unor teze, pe baze biblice, ale modului sănă-

de sau chiar am pierdut-o. În alte țări sînt mult mai semnificative strădaniile depuse pentru păstrarea sănătății, deși în ultima vreme și în Ungaria s-a pornit pe acest drum. Deoarece mulți oameni sînt receptivi la unele extremități de modă, noi ne-am indicat să ducem o activitate informativă și de luminare lipsită de extremități. Cele spuse de noi s-au bazat pe statistici, pe tezele Bibliei, iar în cazul unor problematice (ca de ex., fumatul, care a fost descoperit doar într-o perioadă istorică mai tîrzie) am încercat o apropiere în spiritul Bibliei.

Am ales această formă de un curs, fiindcă avem experiențe bune. În repetate rînduri s-a întîmplat că în timp ce discutăm despre TRUP, despre boli și sănătate, s-a deschis inima oamenilor spre Dumnezeu. La aceste întruniri participanții ne întrerup cînd doresc, ni se adresează cu tot ce îi interesează, discutăm semnele care ni le trimite trupul în cazul unor boli, încercăm să propunem multe sfaturi practice, dar ajungînd întotdeauna la concluzia că avem speranță, avem șansă de ieșire din orice problemă prin credință...

Numărul asistenței a fost cam scăzut, dar pentru noi și o singură ființă este importantă. Au venit mai ales generațiile mai vîrstnice și, deși experiențele dovedesc că la dîșii este mult mai grea schimbarea obiceiurilor încetățenite, eu totuși cred că se pot obține unele rezultate. Despre generația tinerilor aș zice că ei sînt convinși că e prea devreme să se ocupe cu starea sănătății trupului și spiritului, însă tocmai în cazul lor ar putea începe prevenția...

În ianuarie Biserica Adventistă din Giula planifică pentru locuitorii din Micherechi o proiectare a unui material, program video preluat printr-un canal american.

– anra –

Uniune pe județ

La inițiativa Autogovernării minoritare române din Pocei la 11 decembrie a.c. a avut loc la Jaca o consfătuire de lucru la care au participat electori români din județul Hajdú-Bihar.

Cei prezenți, după analizarea rezultatelor și experiențele alegerilor din 18 octombrie a.c. au decis despre înființarea **Uniunii autogovernărilor minoritare române din județul Hajdú-Bihar**, au aprobat statutul conform căruia a fost aleasă și conducerea. În funcția de președinte a fost ales **Ioan Tanaszi**.

Snopul

„Fi-o cumva, căci niciodată nu o fost să nu fie...”

Cîndva, cineva a primit de la stat o bucată de pămînt. Toamna l-a arat, apoi a semănat, boabele au încolțit, grîul a crescut, s-a copt... Gazda a primit și bani, combină, ba chiar și brațe de muncă și încă și „sfătuitori pricepuți”.

Dar nu știm din ce cauză, gazda tot tîrziu se scula, de două zile tot ploua... La holde șoferul îl ducea, stătea la marginea tarlalei, la gură se ștergea, și mormăia: „Fi-o cumva...”. Spicele nu au mai putut rezista, grîul s-a culcat la pămînt. A venit toamna și iarna, vremea a ros paiele putrezite. Primăvara a fost din nou darnică, grîul pe ici-colo a încolțit, a început să crească, dar și buruienile s-au înmulțit. Gazda a hotărît: nu folosește ierbicide căci produsul nu va fi „bio” Vara la Sfîntu Petru, gazda a plecat cu șoferul, coasa era în portbagaj, – au cosit un rînd, au adunat un snop. L-au privit și au văzut că nu-i ceva în ordine... mai mult de 50% erau buruieni, neghină. Zis-a gazda șoferului – „hai să adunăm numai cerealele!”. Cu chin cu vai au adunat un snop, l-au legat, și l-au dus la examinare; cercetătorii au constatat, că grîul e „corcitură”. Apoi gazda iarăși s-a șters la gură îngîndurat, a făcut semnul crucii și a spus: „Mare-i voia lui Dumnezeu! Fi-o cumva, căci niciodată nu o fost să nu fie! Ce o să fie?... Ce o să fie?” ... și a împrăștiat în cele patru vînturi „grîul examinat”.

Șt. Oroian

Conferință pe tema

„Uniunea Europeană și politica față de minorități”

În procesul de integrare a statelor din Europa de Est și Centrală, **Uniunea Europeană** acordă o atenție accentuată problematicei minorităților. În acest context ambasadorul Austriei la Budapesta, care de la 1 iulie a.c., deține funcția de președinte, ambasadorul a Germaniei la Budapesta, viitorul președinte al U.E. împreună cu Oficiul Minorităților Naționale și Etnice au organizat, la 15 decembrie o conferință internațională pe tema „**Uniunea Europeană și politica față de minorități**”.

La această conferință de prestigiu la care au participat și reprezentanți ai autogovernărilor pe țară precum și cei ai instituțiilor de cercetări ale minorităților din țara noastră au fost dezbătute teme cum sînt de ex: **Uniunea Europeană – priorități în domeniul politicii față de minorități**, Drepturile minorităților în context european, Modalitățile europene de reprezentanță politică a minorităților, Drepturile minorităților în Ungaria în prisma integrării europene, Rolul autogovernărilor minoritare în procesul de integrare etc.

Decizii îmbucurătoare

La Budapesta s-a desființat o autogovernare românească.

– La 27 noiembrie, în sectorul IX al Capitalei, 3 membri ai autogovernării române, care s-a înființat în octombrie din persoane neromâne, și-au înaintat demisia. În acest sector au pornit la alegeri ca români numai 5 candidați, astfel, în viitor, cei 2 membri care nu au demisionat nu mai pot funcționa ca autogovernare.

– După protestele mai multor organizații românești din Ungaria, primarul din sectorul X al Budapestei, **György István** a declarat că va sprijini numai activitățile adevărate românești, definite în legea pentru minorități. Domnul primar este de acord cu conținutul declarației de protest al Societății Culturale a Românilor din Budapesta. De menționat că în sectorul X al Budapestei funcționează acea autogovernare românească, alcătuită din membrii neromâni, care este condusă de **Zoltán Papp**, președintele Uniunii Democratice Maghiaro-Române.

Expoziție de cărți

Asemenea anilor precedenți și-n acest an, s-au sărbătorit de Ziua Minorităților minoritățile naționale și etnice care conviețuiesc în reședința județului Bichiș. Programul propriu-zis din ziua de 11 decembrie a început la Casa de Cultură a Slovacilor, cu deschiderea – de directorul **dr. Gheorghe Mihăiescu** – unei expoziții de cărți, noi volume, manuale apărute în limbile naționalităților la Editura „Etnikum” din Budapesta. Cu acest prilej s-a prezentat noul volum de poezii „Doma” (Acasă) al poetului **Juraj Dolnozemský**, care în acest an își sărbătorește cei 70 de ani de la naștere.

Oaspeții prezenți – printre care și domnul **Andrei Oancea**, consul general împreună cu soția și primarul din Lipova **Petru Gherman** – au fost onorați și de un frumos program coral prezentat de Corul „Pro Musica” din Giula, dirijat de maestrul **Gheorghe Flueraș**. (Asupra acestui eveniment vom reveni mai detaliat într-un alt număr al săptămînalului nostru.)

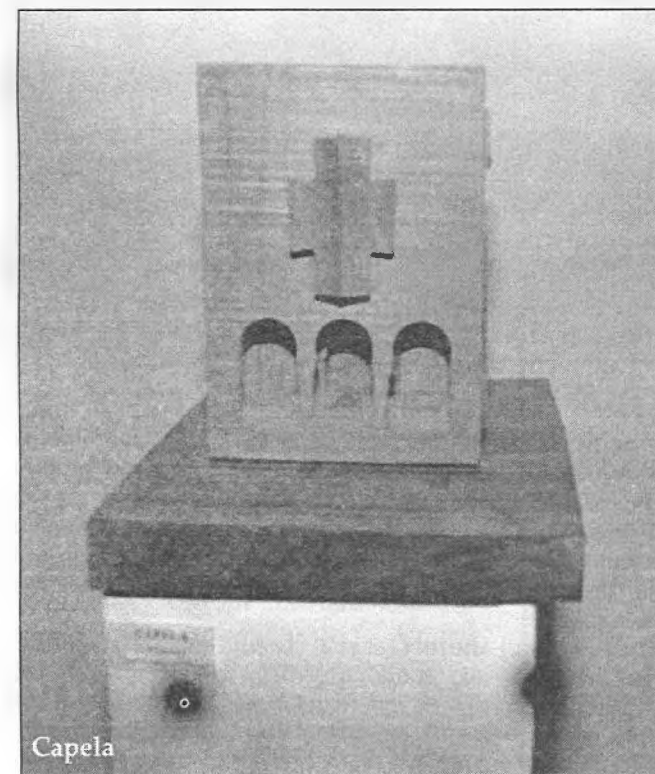
– E. Bányai –

La Vernisaj...

Tronul lui Mircea

Capela

La Muzeul de Artă din Arad

Strada Gheorghe Popa 2-4

Joi, 10 decembrie 1998 la ora 17 s-a deschis expoziția

MAITEC

1968 ■ Sculptură ■ 1998

Dumnezeu a dat și cel care a dat a și luat, dar, cel care a meritat iarăși a căpătat. Și acum e înzestrat. Ce în ultima noapte am visat, totul este adevărat: din marea albastră soarele s-a ridicat și peste tot aur și foc a vărsat. Totul a ars, numai o bucată de trunchi ars a rămas și cenușa care pe pământ s-a așternut, apoi a plouat, și din cenușa iarăși arbori s-au înălțat. În acest vis frumos eu așa am rămas... Din vis cîntecul ferestrelor m-a sculat: pădurarii cei mai uriași arbori i-au retezat. Și după șapte ani de amorțit, Un Om bun din lemn tron și masă a dăltuit, în mijlocul unei săli albe le-a așezat, și acolo Oamenii a chemat, care fără zgomot au ascultat un cîntec adînc, dintr-un mare stejar tăiat. După ce s-au întîmpinat, capul s-au aplecat, acasă ei liniștiți au plecat că viața unui OM simplu au ascultat. Într-o noapte în sală ceva s-a luminat, *Fiul Domnului* a intrat și pe Tronul sculptat s-a așezat. A stat și a așteptat. Au sosit cei care Piramidele le-au înălțat și într-un colț s-au așezat. Au bătut la poartă și au intrat bărbați care în lume stîlpi au ridicat. Un arhitect slăbănog – el, singur era – meditănd, scheletul unei catedrale moderne visînd. Pe lîngă masă se înșirau: *Giotto, Uccello, Buonarroti, Brâncuși, Iorga, Eliade, Cioran, Noica, Moore, Nichita Stănescu și Apostu* și ascultau muzica sferică a lui *Enescu*. E adevărat că și Iuda acolo era, de rușine el în macheta Capelei se ascundea... OMUL cel mare și cu cei adunați despre mersul lumii se sfătuia și așa hotărîrea că: „TRONUL” și „MASA” – pe un punct înalt să le așeze. Fiind și *Maitec* invocat „Fiul Domnului” blînd l-a îmbrățișat, și între noi, pămîntenii l-a atașat, căci are încă multe de dăltuit!... și mare-i voia lui, a Creatorului iubit.

St. O.

● ● ●

Ovidiu Maitec și lumea lui de semne

Pornind din punctul indicat de Brâncuși, Ovidiu Maitec a plămuit o lume de semne și simboluri, într-o altă viziune și cu alte accente axiologice. Brâncuși concepe lucrurile în starea lor primordială, în acel timp originar din Cartea Facerii. Viziunea lui este platonice. În schimb, Ovidiu Maitec percepe timpul ca „durată” și devenire. Viziunea lui este heracliteană. „Tronurile” și „Aripile” lui sunt imagini rezumative ale unui timp istoric, în care se petrece drama noastră existențială. Formele lor simplificate, abreviate, cuprind un indiciu vag al ideii sau realității la care se referă. Între semnificat și semnificat, arta lui Ovidiu Maitec lasă un cîmp vast pentru exercitarea imaginației noastre. Inseși calitățile intrinseci ale lemnului sunt chemate să susțină simbolul întrupat în formă.

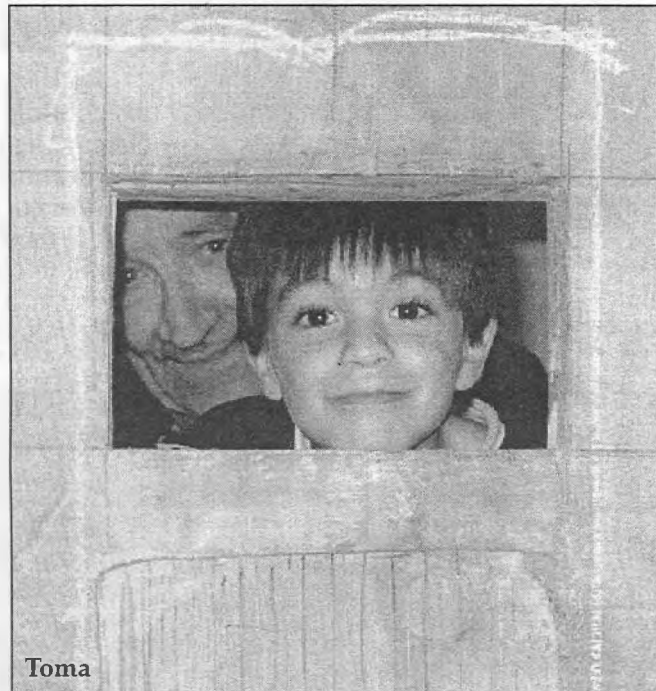
Simbolul „aripilor” este poate cel mai bogat în semnificații din întreaga operă a lui Maitec. De cele mai multe ori, aripile sunt perfect întinse. Ele întrușipează o pasăre în zbor planat, mai aproape de pământ decât de cer. Păsările lui Maitec nu se avîntă niciodată în necuprinsul spațiului, ca Măiastra lui Brâncuși. Pedestalul pe care sunt așezate semnifică pământul de unde și-au luat zborul și unde vor reveni. Nu ne putem împlini decât aici, în acest timp și în acest loc. Păsările lui Maitec ne îndeamnă la o asumare lucidă a destinului.

Ovidiu Maitec a copilărit într-un sat mare din Câmpia Aradului, unde țărani și-au construit porți puternice, care închid strict spațiul intim al omului. În dosul acestor porți se află siguranța și liniștea. Sculptorul nostru nu le-a uitat. El a creat o întreagă suită de porți și nu întâmplător a denumit una din ele „Poarta amintirilor”. Este o poartă închisă. Simbolul semnifică o „închidere către lume” și o retranșare în eul propriu, unde se află punctul de rezistență eroică a ființei.

Ovidiu Maitec este un om al timpului său. El a receptat tensiunile și angoasele acestui timp, dar nu a pierdut încrederea în puterea spiritului uman. Lucrările sale degajă forță și impozantă. În spațiul pe care îl ocupă, ele par de neclintit.

Pornind de la tradiția poporului său, Ovidiu Maitec a cioplit în lemn o operă durabilă, capabilă deopotrivă să exprime și să înfrunte timpul istoric. Sentimentul adînc al acestei opere este tonic. Omul văzut de Maitec este asemănător unui stejar care nu poate fi doborât de furtună. Din lumea de semne a sculptorului Ovidiu Maitec ieșim cu sufletul întărit, așa cum se întărește întotdeauna când ne întîlnim cu marea artă.

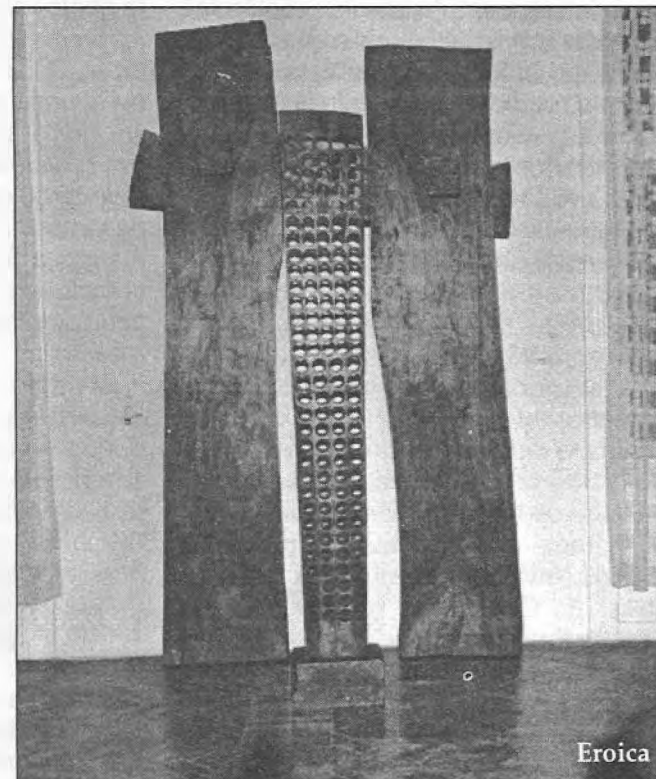
Horea Medeleanu – Culoare și formă
„Editura Mirabor” Arad, 1996, fragment

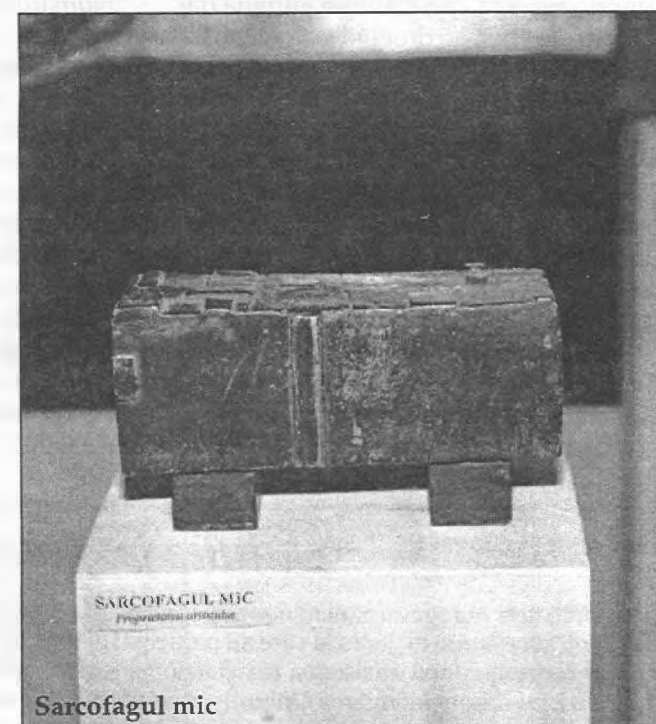
Toma

Cei care sau închinat

Eroica

Sarcofagul mic

(Pagină realizată de Șt. Oroian)

Programul
MTV1Az MTV
műsora

December 21. hétfő

5.50 Nap-kele 9.35 Bor és hatalom (sp. sor.) 10.10 Csillagkoszorú (fr. rajzfilm) 10.25 A gyűszűnyi erdő lakói (rajzfilm) 10.50 „Egy-Másért” 10.55 Új Reflektor Magazin 11.30 A szerelem jogán (brazíl sor.) 12.00 Déli harangszó 13.05 Erdészház Falkenauuban (német sor.) 13.50 Patrini-Úzenet-Vorba 14.15 Domovina 14.40 Slovenski utriniki 15.05 Vízi zsaruk (ausztrál sor.) 15.50 Délutáni rendelés 16.10 Derült égből egy család (német sor.) 17.00 Hírek 17.05 Euro-percek 17.10 „Engedjétek hozzám!” 17.20 Cimpora 17.45 Mondák a magyar történelemből 18.00 Dörmögők legújabb kalandjai 18.15 „Legyen egy szó...” 18.20 A bestia (brazíl sor.) 18.45 Körzeti híradók 19.00 A bestia (brazíl sor.) 19.30 Híradó 20.00 Tom Jones, egy talált gyermek históriája (angol sor.) 20.50 Huszonhét VOLT 21.00 Nyitott száj 22.00 Hírek 22.05 Aktuális 22.25 Kenő 22.30 Szabad verseny 23.05 Flaszterfilm 23.55 Képpújság.

December 22. kedd

5.50 Nap-kele 9.35 Bor és hatalom (spanyol sor.) 10.00 „Egy-Másért” 10.05 Walt Disney bemutatja (ism.) 11.10 Válaszolunk... 11.30 A szerelem jogán (br. sor.) 12.00 Déli harangszó 13.00 Erdészház Falkenauuban (német sor.) 13.50 Hrvatska kronika 14.15 Ecranul nostru 14.35 Unser Bildshirm 15.00 Vivat Benyovszky! (sorozat) 15.55 Gyorssegély 16.10 Derült égből egy család (német sor.) 17.00 Hírek 17.05 Katolikus krónika 17.25 Kisokos 17.45 Viktor és Marika 17.55 Hang-szál(II) 18.20 A bestia (br. sor.) 18.45 Körzeti híradók 19.00 A bestia (br. sor.) 19.30 Híradó 20.00 Vészhelyzet (am. sor.) 20.45 Bohózatalbum 21.00 Kriminális 21.30 Telemázi 22.00 Hírek 22.05 Aktuális 22.25 Kenő 22.30 Publikum 23.10 Esti Kornél csodálatos utazása (m. film) 1.00 Képpújság.

December 23. szerda

5.50 Nap-kele 9.30 „Egy-Másért” 9.35 Bor és hatalom (spanyol sor.) 10.05 Gyermekbiblia 10.15 Csillagkoszorú 10.30 A gyűszűnyi erdő lakói 10.55 Gyurmaország 11.00 Zöldpont 11.30 A szerelem jogán (br. sor.) 12.00 Déli harangszó 13.05 Erdészház Falkenauuban (német sor.) 13.55 Együtt 14.50 A mi huszadik századunk (angol sor.) 15.45 Csellengők 15.50 Alfa szolgálat 16.10 Derült égből egy család (német sor.) 17.00 Hírek 17.05 Útmutató 17.30 2 x 7 (ajánló-műsor) 17.50 Állati pótpapa 17.55 Hang-szál(II) 18.20 A bestia (br. sor.) 18.45 Körzeti híradók 19.00 A bestia (br. sor.) 19.30 Híradó 20.00 Kisváros (sor.) 20.35 Vándorunk a miniszterelnök. Év végi beszélgetés Orbán Viktorral 21.15 Retúr (magyar film) 22.45 Hírek 22.50 Kenő 22.55 Stúdió '98 23.15 Képpújság.

December 24. csütörtök

6.00 Nap-kele 8.00 Vuk (rajzfilmsor.) 8.20 Öltöztess díszbe szívedet 10.35 Három kívánság 11.30 Baktatásaim találkozásai (sor.) 12.00 Hírek 12.05 Gyorssegély - különkiadás 12.20 Az év sportolója 13.15 Pötty csodálatos karácsonya 13.40 A kis gyufaúrslány 14.15 Levél az ismeretlenben 14.55 Mézet ont az ég... 15.25 „Legyen egy szó...” 15.30 Anno... 16.00 A szeretet hangjai 16.45 Az Aranyrőzsa barlangja (olasz film) 18.25 Kenő 18.30 Hang-szál(II) 19.00 Karácsonyi csillagok 20.00 Chantal útja (fr.-ol. sor.) 20.50 Názareti Mária (fr.-marokkói film) 22.40 „A sok pástör mind muzsikál” 23.55 „Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre!” 1.00 Szolgálat éjféltől.

December 25. péntek

8.00 Vuk (rajzfilmsor.) 8.20 Buci királyfi 8.45 Vakond karácsonya 9.10 Baktatásaim találkozásai (sor.) 9.45 „Emberkék” Gála 11.00 Református istentisztelet 12.00 Kapcsoljuk Rómát! 12.40 Tiszta fényesség 13.00 Diadalív 14.00 Szuperbajnok 1. A legjobb magyar női sportolók versenye 15.45 Família Kft. 16.20 Az Aranyrőzsa barlangja (ol. film) 17.55 „Legyen egy szó...” 18.00 Karácsonyi mazzsolák 18.50 Chantal útja (fr.-ol. sor.) 19.45 Híradó 20.00 Valahol Európában (musical két részben) 22.25 Az emberi szív térképe (ang.-fr.-kan.-ausztrál film).

December 26. szombat

8.00 Jó reggelt adj, Istenem! 8.10 Vuk (rajzfilmsorozat) 8.25 Két kiskutya barátok 8.45 Tündér Ilona 9.40 A két csalo (tévéfilm) 10.10 Komolyzenéről könnyedén 10.50 Aranyág '98 11.50 Rab ember fia (tévéjáték) 13.25 Szuperbajnok 2. 15.20 Maugli, a dzsungel fia (angol film) 17.10 Így készült: az Egyiptom hercege (werkfilm) 18.00 Ki marad a végén? 18.30 Lottóshow 18.55 Chantal útja (fr.-olasz sor.) 19.45 Híradó 20.00 Doktor Zsivago (am. film) 21.40 Hölgyválasz 22.30 Az öt diva koncertje (felvétel).

December 27. vasárnap

7.20 Gazdaképző 7.45 Grüss dich! 8.00 „Így szól az Úr!” 8.05 Rajzfilmsztrók parádéja 9.00 Vuk (rajzfil. sor.) 9.30 Püder 10.00 Tévémagiszter 11.05 Zenebutik - Zenehíradó 12.00 Déli harangszó 12.05 Szerencsepercek 12.30 Hazanézó - Tardos 13.20 A Jenki pótmama (fr. film) 14.55 Életjel 15.25 Örömhír 15.45 Nevetett ma már? 16.00 Walt Disney bemutatja 17.00 Önök kérték! 17.55 „Egy-Másért” 18.00 Chantal útja (fr.-olasz tévéfilmsor.) 19.00 A Hét 20.00 Doktor Zsivago (am. film) 21.35 Lámpaláz 22.30 Ónarckép 23.20 Csak egy kis szórakozás (angol tévéfilm).

Programul
TV2A TV2
műsora

6.00 Jó reggelt, Magyarországi! 9.00 Jingle Bell Rap 9.25 Tabaluga 9.50 Rémecekék kicsiny boltja 10.15 Igazi szellemirtók 10.40 Csutak és a szürke ló (magyar film) 12.00 Gyökereink 12.30 A tudás titkai (ismeretterjesztő magazin) 12.55 Közvetlen ajánlat 13.30 Mindent tudni akarok! 13.15 Családi kötelékek (am. sor.) 13.40 Édes hármashat (fr. vígjátéksorozat) 14.10 Egy titokzatos hölgy (ol. sor.) 14.50 Kedves nővérek (német sorozat) 15.15 Acapulco öböl (mexikói sor.) 16.00 Kakuk! 16.25 A Szuper csapat (am. sor.) 17.15 Gazdagok és szépek (am. sor.) 17.40 Sunset Beach (amerikai sorozat) 18.30 Szerencsekerék 19.00 Tények 19.25 Tények plusz 19.50 Szerencsekerék Joker 19.55 Életben maradtak 20.45 Stefanie (német sor.) 21.45 Jó estét, Magyarországi! 22.45 A kokaincsempész (amerikai film) 0.30 Tények (ism.) 0.55 Vers éjfélt után.

6.00 Jó reggelt, Magyarországi! 9.00 Az angyal éneke 9.25 Tabaluga 9.50 Rémecekék kicsiny boltja 0.15 Milla szupersztár 10.40 Két város meséje (am. rajzfilm) 12.20 Színkép 12.30 Esély 12.50 Közvetlen ajánlat 13.10 Mindent tudni akarok! 13.15 Családi kötelékek (am. sor.) 13.40 Édes hármashat (fr. sor.) 14.10 Egy titokzatos hölgy (olasz sor.) 14.50 Kedves nővérek (német sor.) 15.15 Acapulco öböl (mexikói sor.) 16.00 Kakuk! 16.25 A Szuper csapat (am. sor.) 17.15 Gazdagok és szépek (am. sor.) 17.40 Sunset Beach (amerikai sorozat) 18.30 Szerencsekerék 19.00 Tények 19.25 Tények plusz 19.50 Szerencsekerék Joker 19.55 Herkules (am. sor.) 20.45 Sentinel - Az őrszem (amerikai krimisorozat) 21.45 Jó estét, Magyarországi! 22.45 Szép új világ (világmagazin) 0.15 Magnum (am. sor.) 1.00 Hozam 1.30 Tények (ism.) 1.55 Vers éjfélt után.

6.00 Jó reggelt, Magyarországi! 9.00 Nelli és az álomapó 9.15 Tabaluga 9.40 Rémecekék kicsiny boltja 10.05 Milla szupersztár 10.30 Karácsonyi lótolvajok (ausztrál ifjúsági film) 12.00 Hűség az Isten 12.30 A tegnap csodái 12.55 Közvetlen ajánlat 13.10 Mindent tudni akarok! 13.15 Családi kötelékek (am. sor.) 13.40 Édes hármashat (fr. sor.) 14.10 Egy titokzatos hölgy (olasz sor.) 14.50 Kedves nővérek (német sor.) 15.15 Acapulco öböl (mexikói sor.) 16.00 Kakuk! 16.25 A Szuper csapat (am. sor.) 17.15 Gazdagok és szépek (am. sor.) 17.40 Sunset Beach (am. sor.) 18.30 Szerencsekerék 19.00 Tények 19.25 Tények plusz 19.50 Szerencsekerék Joker 19.55 Azok a szép napok 20.50 A hegyi doktor (német sor.) 21.45 Jó estét, Magyarországi! 22.45 Egy nő vagy kettő (fr. vígjáték) 0.20 Kuk@c (informatikai magazin) 0.50 Tények (ism.) 1.10 Vers éjfélt után.

6.30 Könyvek könyve 6.55 Karácsonyváros 7.00 Kiskarácsony nagykarácsony 9.00 Tenyérbezárt mese 9.45 Tabaluga 10.15 Karácsony 12.10 Kincskereső kisködmön (magyar ifjúsági film) 12.15 TOP karácsony 12.40 Megváltó születik 13.15 Péter és a farkas (angol rajzfilm) 14.10 Fuss, ha kedves az életed, Charlie Brown! (am. rajzfilm) 15.25 Utazások Benjivel (am. családi vígjáték) 16.45 Sissi (osztrák sor.) 18.30 Szerencsekerék 19.00 Tények 19.25 Elnöki köszöntő 19.30 Római vakáció (am. vígjáték) 21.30 Napfűvér, Holdnővér (olasz-angol film) 23.40 Karácsonyi koncert 0.30 Megváltó születik 0.55 Elnöki köszöntő 1.00 Vers éjfélt után.

6.20 Könyvek könyve 6.45 Karácsonyváros 6.50 Kiskarácsony - Nagykarácsony 8.35 Lúdas Matyi (vásári játék) 9.25 Tabaluga 9.50 Karácsony apó és az eltűnt rénszarvas (rajzfilm) 10.15 Hóféherke és a hét törpe (am. mesefilm) 11.45 Földönkívüliek karácsonya 12.10 Jégerherceg (angol mese-film) 13.15 Fehér karácsony (am. zenés film) 15.15 Benji (am. családi vígjáték) 16.45 Sissi - Sissi, az ifjú császárnő (osztrák film) 18.30 Szerencsekerék 19.00 Tények 19.25 Hírmű 19.55 Mennyei ajándék (német családi film) 21.30 Szellemes karácsony (am. vígjáték) 23.15 Régi idők zenéje 0.05 Tények 0.25 TOP Karácsony.

6.20 Könyvek könyve 6.45 Homokvár 8.50 Alice Csodaországban (zenés felfordulás gyerekeknek) 10.00 Az oroszán és a bárány (rajzfilm) 10.25 Gimidili (amerikai sorozat) 10.50 Bajnokakadémia (angol ifjúsági sor.) 11.15 Madison (kanadai sor.) 11.45 Világjárók (utazási magazin) 12.15 Szemtanú 12.45 Családban marad (am. sor.) 13.15 Kötelező táncok (ausztrál zenés film) 14.55 Zongorát Mrs. Cimminónak (am. családi film) 16.35 Sissi - Sorsdöntő évek (osztrák sor.) 18.30 Szerencsekerék 19.00 Tények 19.25 Szerlem első látásra 19.55 Rex, a kölyökkutyafelügyelő (német-osztrák film) 21.35 A fiam nélkül soha (am. film) 23.20 Y-akták (kanadai sci-fi sor.) 23.50 Régi idők zenéje 0.25 Tények (ism.).

6.30 Könyvek könyve 6.55 Homokvár csak gyerekeknek! 7.35 Mohó úr és bölcs kisasszonyok 8.00 Cápali és Cápeti 8.35 Igazi szellemirtók 9.00 Szelek szárnyán (kanadai sor.) 9.45 Boomer 10.10 Egy úr az úrból (am. sor.) 10.35 Úrrandevő (am. sci-fi) 12.30 Nótaszó 13.00 Hűség az Isten (vallási magazin) 13.30 Hétk. hét 14.10 Szellővasok (dok.-film) 14.50 Szelek szárnyán (kanadai sor.) 15.40 Petrocelli (am. sor.) 16.30 A Szuper csapat (am. sor.) 17.30 Xena (am. sor.) 18.30 Tények 18.45 Napló 19.30 Szerlem első látásra 20.00 Lángoló part (francia-német-plaszor.) 21.45 Gó! Gó! Gó! Gó! 22.35 Nyugat 23.30 Redi ezredes (magyar film) 0.45 Napló (ism.) 1.35 Vers éjfélt után.

Programul
RTL KlubRTL Klub
műsora

6.05 Varázslatos álmok (ism.) 6.30 Jó reggelt! 9.00 Recept Klub (ism.) 9.10 Esmeralda (mexikói sor., ism.) 10.00 Rajzfilm Klub (ism.) 10.45 Az első csók (fr. sor., ism.) 11.10 Országgház (ism.) 11.40 Barátok közt (ism.) 12.10 Time Trax (am. sor., ism.) 12.55 Meri vagy nem meri? 13.00 Hírek 13.10 Élettér 13.20 Recept Klub 13.30 Angyali érintés (am. sor.) 14.20 Wow! (ism.) 14.40 Rajzfilm Klub 16.00 Az első csók (fr. sor.) 16.30 Esmeralda (am. sor.) 17.25 100-ból egy 17.50 Meri vagy nem meri? 17.55 Time Trax - Hajtsza az időt át (am. sor.) 18.45 Híradó 19.05 Fókusz 19.30 Barátok közt (magyar sor.) 20.00 Tűzvihar (am. film) 21.40 Híradó 21.55 Bűnvadászok (am. sor.) 22.50 Aranykor (am. sor.) 23.40 Beavis és Buttthead (am. rajzfilmsor.) 0.05 Fókusz (ism.) 0.25 Divatklip.

6.05 Varázslatos álmok (ism.) 6.30 Jó reggelt! 9.00 Recept Klub (ism.) 9.10 Esmeralda (mexikói sor., ism.) 10.00 Rajzfilm Klub (ism.) 10.45 Az első csók (fr. sor., ism.) 11.10 Antenna 11.40 Barátok közt (ism.) 12.10 Time Trax (am. sor., ism.) 12.55 Meri vagy nem meri? 13.00 Hírek 13.10 Élettér 13.20 Recept Klub 13.30 Angyali érintés (am. sor.) 14.20 Klip Klub 14.40 Rajzfilm Klub 16.00 Az első csók (francia filmsor.) 16.30 Esmeralda (mexikói sorozat) 17.25 100-ból egy 17.50 Meri vagy nem meri? 17.55 Time Trax - Hajtsza az időt át (am. sorozat) 18.45 Híradó 19.05 Fókusz 19.30 Barátok közt (magyar sor.) 20.00 A csendő nyugdíjba megy (fr. filmvígjáték) 21.50 Híradó 22.05 MMM (Mi? Mennyi? Miért?) 23.05 Jógában áll hallgatni (am. sor.) 24.00 Antenna (ism.) 0.30 Fókusz (ism.) 0.50 Divatklip.

6.05 Varázslatos álmok (ism.) 6.30 Jó reggelt! 9.00 Recept Klub (ism.) 9.10 Esmeralda (mexikói sor., ism.) 10.00 Rajzfilm Klub (ism.) 10.45 Az első csók (fr. sor., ism.) 11.10 A Dunánál 11.40 Barátok közt (ism.) 12.10 Time Trax (am. sorozat, ism.) 12.55 Meri vagy nem meri? 13.00 Hírek 13.10 Élettér 13.20 Recept Klub 13.30 Angyali érintés (am. sorozat) 14.20 Klip Klub 14.45 Rajzfilm Klub 16.00 Az első csók (francia sorozat) 16.30 Esmeralda (mexikói sor.) 17.25 100-ból egy 17.50 Meri vagy nem meri? 17.55 Time Trax - Hajtsza az időt át (am. sor.) 18.45 Híradó 19.05 Fókusz 19.30 Barátok közt (magyar sor.) 20.00 Medicopter 117 - Légi mentők (német sor.) 20.55 Új Frei-dosszié 21.55 Híradó 22.10 Öreg-lányok (am. sor.) 22.40 Dóra mozija 23.10 A szekta vonzásában (am. film) 1.05 Fókusz (ism.) 1.25 Divatklip.

6.05 Varázslatos álmok (ism.) 6.30 Jó reggelt! 9.00 Recept Klub (ism.) 9.10 A Mikulás és a varázsdob (magyar rajzfilm) 10.00 Rajzfilm Klub (ism.) 10.45 Az első csók (fr. sor. ism.) 11.10 hu (számítógépes magazin) 11.40 Barátok közt (ism.) 12.05 Egy különleges este a Spice Girlsszel 12.55 Meri vagy nem meri? 13.00 Hírek 13.10 Élettér 13.20 Recept Klub 13.30 Angyali érintés (am. sor.) 14.20 Klip Klub 14.40 Karácsony Willy Wuff-fal (német családi film) 16.15 Én és a gorillám (am. családi vígjáték) 17.55 Így készült: Jurassic park (am. film) 18.45 Híradó 19.05 Fókusz 19.30 Mary Poppins (am. családi film) 21.50 Vanessa Williams és barátai 22.40 Híradó 22.55 Karácsonyi szerelem (am. vígjáték) 0.30 Fókusz (ism.) 0.50 Divatkép.

6.30 Bibliai kalandok (ism.) 7.00 Kölyökklub 11.05 Csörre töltve 11.30 Rock'n roll-sztori (am. zenés film) 12.55 Meri vagy nem meri? 13.00 Hírek 13.10 Élettér 13.20 Recept Klub 13.30 Hanuman majmai (angol term.-film) 14.30 Wow! 14.50 Karácsony Willy Wuff-fal 2. (német családi film) 16.25 Superman 1. (amerikai sci-fi) 18.45 Híradó 19.05 Fókusz 19.30 Barátok közt (sor.) 20.00 E. T. - A földönkívüli (amerikai fantasztikus film) 22.10 Karácsony Connecticutban (am. családi film) 23.45 Híradó 24.00 Egy különleges este Elton Johnnal 1.20 Fókusz (ism.) 1.40 Divatkép.

6.30 Bibliai kalandok (ism.) 7.00 Kölyökklub 11.05 Csörre töltve 11.30 Az elvesztett világ (amerikai sorozat) 11.55 Bravo Tv 13.00 Kedvenc 13.40 Egy óra múlva itt vagyok (magyar sor.) 14.55 Egy kismánó karácsonya (olasz film) 16.40 Kung-fu (am. sor.) 17.30 Sliders (am. sor.) 18.20 Zenész 18.45 Híradó 19.05 Fókusz plusz 19.30 Csúsz 20.00 Kész átvérés 21.30 Félreértett érzelmek (amerikai vígjáték) 23.00 Hírek 23.15 Fekete vipera (angol sor.) 24.00 Beavis és Buttthead karácsonya 1-2. 0.45 Fókusz plusz (ism.) 1.05 Divatklip.

6.30 Ez nem boszorkányság 7.00 Kölyökklub 11.05 Csörre töltve 11.30 Enid Blyton kalandfilmsorozata (amerikai sor.) 12.05 BUGS - A cég hullámhosszán (angol sor.) 13.00 Hírek 13.10 Sasok (angol természetfilm) 14.05 Gyilkos sorok (amerikai sor.) 15.00 Knight Rider (am. sor.) 16.00 Superman 2. (am. sci-fi) 18.15 Kész átvérés (kandi kamera) 18.45 Híradó 19.05 Akták 19.30 Vasárnapi kiadás (kulturális magazin) 20.00 Örömapa 2. (am. családi vígjáték) 21.50 Igaz történetek: Kiszolgáltatva (am. film) 23.25 Híradó 23.40 Országgház (heti magazin) 0.10 Akták (ism.) 0.30 Divatklip.

Programul
TV RomâniaA Román
TV műsora

11.00 TVR Info 11.05 TVR Craiova 12.00 Serial (R). Natacha 12.50 Teleshopping 13.00 TVR Info 13.10 Ecran de vacanță 14.05 Teleshopping 14.10 Serial. Santa Barbara 15.00 Emisiune în limba maghiară 16.30 Scena 17.00 TVR Info 17.10 Serial. Hollyoaks 17.35 Serial. Stăpînul lumii 18.00 Serial. Sunset Beach 18.50 Săptămîna Nașterii Domnului 18.55 Doar o vorbă „să-i” mai spun! 19.00 Jurnal 20.00 Serial. Primul val 20.50 Teatrul Național de Televiziune prezintă: Hamlet de William Shakespeare 22.00 Jurnalul de noapte 22.15 Repriza a treia 23.15 Întîlnirea de la miezul nopții.

5. România, ora 5 fix! 8.00 TVR Cluj-Napoca 9.00 TVR Info 9.05 TVR Iași 10.00 TVR Timișoara 11.00 TVR Info 11.05 Ecran de vacanță 12.00 Serial (R). Natacha 12.50 Teleshopping 13.00 TVR Info 13.10 Serial (R). Santa Barbara 13.55 Teleshopping 14.00 Un Moș Crăciun în avanpremieră 14.30 Arhive românești 15.00 Emisiune în limba maghiară 16.00 Desene animate 16.30 In flagrant 17.00 TVR Info 17.10 Serial. Nick Freno 17.35 Serial. Stăpînul lumii 18.00 Serial. Sunset Beach 18.50 Săptămîna Nașterii Domnului 18.55 Doar o vorbă „să-i” mai spun! 19.00 Jurnal 20.00 Documentar TV 20.30 Telectinematoca. Privește înainte cu minie 22.00 Jurnalul de noapte 22.15 Opinia publică 23.15 Rock Pop Bazar.

5.00 România, ora 5 fix! 8.00 TVR Cluj-Napoca 9.00 TVR Info 9.05 TVR Iași 10.00 TVR Timișoara 11.00 TVR Info 11.05 Ecran de vacanță 12.00 Serial (R). Natacha 12.50 Teleshopping 13.00 TVR Info 13.10 Serial (R). Santa Barbara 13.55 Teleshopping 14.00 Tradiții 14.30 Pro Patria 15.30 Tribuna partidelor parlamentare 16.00 Desene animate 16.30 Medicina pentru toți 17.00 TVR Info 17.10 Serial. Nick Freno 17.35 Serial. Stăpînul lumii 18.00 Serial. Sunset Beach 18.50 Săptămîna Nașterii Domnului 18.55 Doar o vorbă „să-i” mai spun! 19.00 Jurnal 20.00 Memorialul durerii 21.10 Cinema '98 (interviuri) 21.55 Jurnalul de noapte 22.10 Cultura în lume 22.55 Varietăți muzicale coregrafice.

5.00 România, ora 5 fix! 8.00 TVR Cluj-Napoca 9.00 TVR Info 9.05 TVR Iași 10.00 TVR Timișoara 10.55 Cîntecul zilei 11.00 TVR Info 11.05 Ecran de vacanță 12.00 Serial (R). Natacha 12.50 Teleshopping 13.00 TVR Info 13.10 Serial. Santa Barbara 13.55 Teleshopping 14.00 Anul sportiv 1998 14.40 Eciesiast '98 15.00 Așteptîndu-l pe Moș Crăciun 17.10 Cîntecul zilei 17.15 Sărbătoare sub Cupola Ateneului Roma 18.00 Serial. Sunset Beach 18.45 Rezultatele tragerilor Super Loto 5/40 și Expres 18.50 Săptămîna Nașterii Domnului 18.55 Doar o vorbă „să-i” mai spun! 19.00 Jurnal 19.30 Cîntecul zilei 19.35 Serial: Tom Jones 20.30 La toată casa-i lumină 21.30 Film. Biblia: Iosif 23.05 Concert de colinde 24.00 Film. Viața e minunată.

7.00 Astăzi s-a născut Iisus! 7.20 Obiceiuri de Crăciun în lume 8.00 Desene animate 9.00 Lumină din lumină 12.40 Film. Stan și Bran maeștrii de dans 13.40 Video-Magazin de Crăciun 15.25 Anul sportiv 1998 16.10 Gala Tip-Top, Mini-Top 17.55 Cîntecul laureatilor 18.00 Serial. Sunset Beach 18.50 Săptămîna Nașterii Domnului 18.55 Cîntecul zilei 19.00 Jurnal 19.30 Sărbătorează Crăciunul 20.30 Film. Biblia: Iosif 22.10 Jurnalul de noapte 22.25 Cîntece de voce bună 23.30 Film. Prin Manhattan în pași de dans.

6.00 Moș Crăciun la TVR Iași! 7.00 Cîntecul zilei 7.05 Film. Venirea lui Mesia 8.00 TVR Info 8.05 Desene animate 8.30 Televizorul lui Moș Crăciun 10.25 Cîntecul zilei 10.30 La toată casa-i lumină! 11.40 Crăciun muzical 12.30 TVR Info 13.00 Concert Goran Bregovic 14.00 Cîntecul zilei 14.05 Film. Stan și Bran soldați 15.20 Școala vedetelor 16.00 Ceaiul de la ora 5... cu Moș Crăciun 17.55 Cîntecul zilei 18.00 Spectacol Disney pe gheață 18.45 Săptămîna sportivă 19.00 Jurnal 19.30 Serial. Ô! și Dna. Smith 20.30 Spectacol de colinde și cîntece de voce bună 21.30 Filmele secolului: Gigi 23.30 Smash Hits.

6.00 Bună dimineața de la... Cluj-Napoca! 7.00 Film. Venirea lui Mesia 8.05 Desene animate 8.30 Kiki Riki Miki. Magazin pentru copii 10.30 Desene animate 11.50 TVR Info 12.00 Teazar folcloric 12.45 Video-Magazin. În prag de An Nou 16.00 Super gol show 16.50 Anul sportiv 1998 17.35 Eclipsa '99 18.05 Serial de călătorii: Național Geographic 18.55 Tragerile Loto special 6/49 și Noroc 19.00 Jurnal 20.00 Concert Bregovic. Ultima parte 21.00 Film. Tatăl miresei 22.50 Pariul Trio 22.55 Serial. D-na King, agent secret.

Luni, 21 decembrie

Marți, 22 decembrie

Miercuri 23 decembrie

Joi, 24 decembrie

Vineri, 25 decembrie

Sâmbătă, 26 decembrie

Duminică, 27 decembrie

ÎN LIMBA MATERNA – emisiune radiofonică în limba română
21 DECEMBRIE, LUNI (redactor: Petru Cîmpian)

10.30 Introducere, cuprins 10.35 Știri și informații, date meteo 10.40 Evenimente calendaristice 10.45 Emisiune religioasă preluată de la Radio Vocea Evangheliei din Oradea 11.30 Buletin informativ, date meteo 11.40 Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55 Știrile zilei pe scurt, încheiere.

22 DECEMBRIE, MARȚI (redactor: Anamaria Brad)

10.30 Introducere, cuprins 10.35 Știri și informații, date meteo 10.40 Evenimente calendaristice 10.45 Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.30 Buletin informativ, date meteo 11.40 Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55 Știrile zilei pe scurt, încheiere.

23 DECEMBRIE, MIERCURI (redactor: Ana Cioca)

10.30 Introducere, cuprins 10.35 Știri și informații, date meteo 10.45 Evenimente calendaristice 10.50 Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.30 Buletin de știri, date meteo 11.40 Sport – rubrica lui Adam Bauer 11.53 Avangpremiera „Ecranul nostru” 11.55 Știrile zilei pe scurt, încheiere.

24 DECEMBRIE, JOI (redactor: Adam Bauer)

10.30–12.00 Emisiune de Ajunul Crăciunului (Din cuprins: În așteptarea Crăciunului la familia Mihăiescu din Giula; Pe meleaguri sfinte – interviu cu Ștefan Cioca; Concerte de colinde în interpretarea corurilor românești din Ungaria).

25 DECEMBRIE, VINERI (redactor: Eva Iova)

10.30–12.00 Emisiune de Crăciun (Din cuprins: Legenda Nașterii lui Iisus Hristos, interpretată de preotul Aurel Becan; Crăciunul internațional)

26 DECEMBRIE, SÂMBĂTĂ (redactor: Petru Cîmpian)

14.30–16.00 Emisiune de Crăciun (Din cuprins: Intervi cu Vocea Enăchescu, dirijorul corului „Preludiu” din București despre colinde; De vorbă cu poeta Ana Blandiana)

27 DECEMBRIE, DUMINICĂ (redactor: Anamaria Brad)

14.30 Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40–15.20 Retrospectiva anului 1998, partea I. – Viața religioasă a comunităților românești din Ungaria 15.55 Încheiere.

Nu răspundem pentru eventualele modificări în programele radio!

În fiecare seară, între orele 19.00–19.30 se prezintă emisiunea românească, difuzată pe țară. Sumarul acesteia este compus din actualitățile zilei și reportaje, interviuri din viața comunității noastre, respectiv relații din viața școlilor românești.

Emisiunea de seară, difuzată pe țară, pe lângă frecvențele de 66,29 MHz și 66,14 MHz, poate fi ascultată și pe undele occidentale, pe frecvențele locale ale studiourilor regionale.

Radio Calypso, Budapesta 873 kHz, Radio Debrecin 91,4 MHz, Radio Seghedin 93,1 MHz

Avangpremiera „Ecranul nostru” (reluare: 20 decembrie 1998, duminică MTV2, ora 6.30)

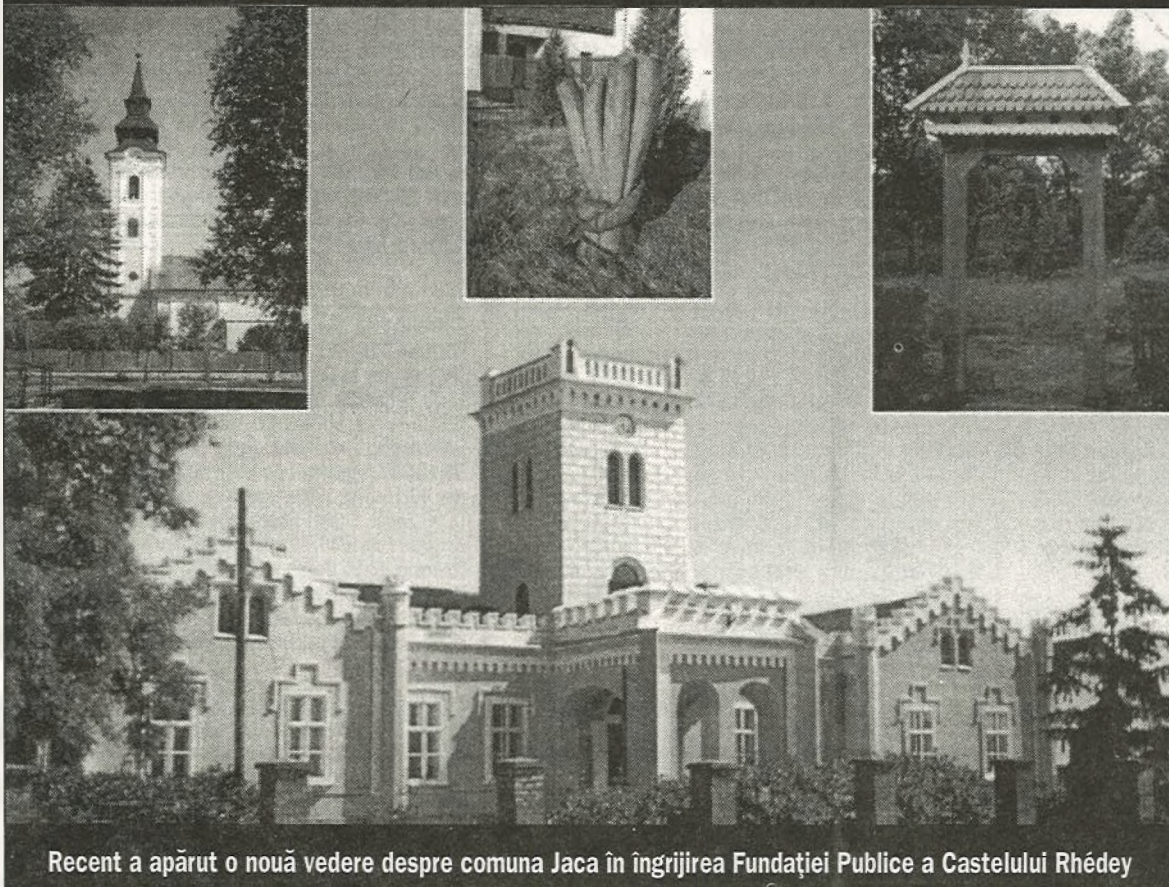
Emisiunea românească din această săptămână va aborda tema care ține de mare interes public. Veți putea urmări o relatare despre ședința adunării eparhiale, for de conducere a Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria. În continuare, veți vedea un reportaj despre experiențele legate de introducerea noii programe școlare NAT în școlile românești din țară, și un alt material despre concursul de autocunoaștere pentru elevi, intitulat „Tezaur românesc”.

Realizator: Aurel Becan Prezentator: Tiberiu Boca Redactor-știri: Eva Iova

**FM 92,1 STEREO
RADIO VOCEA
EVANGHELIEI ORADEA**

5.00–5.30 Actualități BBC 5.30–7.00 Bună dimineața 7.00–7.20 Știri locale 7.30–8.30 Muzică și meditații biblice 8.30–9.30 Predică 9.30–11.00 Lecturi biblice, știri, mesaje creștine și muzică 11.00–12.00 Divina armonie 12.00–13.00 Răspundem ascultătorilor 13.00–13.30 Actualități BBC 13.30–15.00 Lecturi biblice, meditații biblice, muzică 15.00–16.00 Știri, mesaje creștine, muzică 16.00–17.00 Știri, mesaje creștine, muzică 17.00–17.45 Actualități BBC 17.45–18.00 Anunțuri și reclame 18.00–18.45 Reluare: Predică 18.45–19.10 Emisiune pentru copii 19.10–19.30 Muzică 19.30–20.00 Cu brațele deschise 20.00–20.30 Actualități BBC 20.30–21.00 Cartea pe unde radio 21.00–22.00 Emisiune de viață spirituală 22.00–23.00 Predică 23.00–5.00 Nocturna R.V.E. (muzică, meditații biblice, mesaje creștine, lecturi biblice)

RADIO VOCEA EVANGHELIEI PENTRU EUROPA
SW 49 m, zilnic 18.00–18.45
MW 1395 kHz, luni, marți 21.15–21.30

O nouă vedere despre Jaca

Recent a apărut o nouă vedere despre comuna Jaca în îngrijirea Fundației Publice a Castelului Rhédey

**Moldovenii au creat o pastilă „Viagra”
care costa doar 1000 de lei**

Plantavorel SA din Piatra Neamț, societatea producătoare de medicamente pe bază de plante, a anunțat că unul dintre produsele sale, „Plantafort”, echivalează cu renumitul medicament Viagra. Considerat de realizatorii săi drept „rudă naturală a Viagrei”, produsul are, printre altele calitatea de a repara tulburările de dinamică sexuală. Directorul „Plantavorel”, Elena Ionescu, a declarat că „Plantafort” a fost creat ca un produs complex, cu efecte în combaterea stresului, etc. Pe lângă aceasta, mai are efecte în normalizarea circulației sanguine generale și periferice, precum și revigorarea sistemului imunitar. În cazul unui tratament îndelungat apar efecte importante la cei care au probleme de dinamică sexuală. În cazul problemelor de natură sexuală se poate face o cură de trei-patru săptămâni, cu câte două-trei tablete pe zi. Prețul unei pilule de „Plantafort” va fi de 1000 de lei, iar compoziția medicamentului cuprinde extract uscat de busuioc, obligeana, pufuliță și maces, semințe de țelină, scorțișoară și glucoză.

O fetiță dispărută în Ungaria este căutată la Arad

În urmă cu două săptămâni, a dispărut de acasă, din Makó (Ungaria), micuța Orsolya Pap, în vîrstă de 11 ani. Din primele cercetări reiese că este posibil ca fetița să se afle în Arad, deoarece ultima oară ea a fost văzută într-un bar din Nădlac, în compania unui român de aproximativ 40 de ani, cunoscut sub numele de Iosif. Poliția maghiară bănuiește că fetița ar fi putut ajunge pe teritoriul județului Arad, fiind dusă cu forță. Mama sa declară însă că ea ar fi putut să fie ademenită, din cauza sărăciei de acasă. Poliția Maghiară, împreună cu colegii din Arad, încearcă să dea de urma fetiței.

**DRAGI ELEVI,
DRAGI SPORTIVI!**

Administrația Permanentă a Taberelor Școlare din județul Arad vine în întâmpinarea voastră cu multe și variate oferte de petrecere a timpului liber în mod util și plăcut în taberele din:

**MONEASA, DEZNA, CĂȘOIA,
PĂULIȘ, SĂVÎRȘIN.**

La fiecare sfîrșit de săptămînă, în orice anotimp, numai în MONEASA și SĂVÎRȘIN!

A.P.T.S. vă asigură locuri în bazele sale din întreaga țară în tot timpul anului.

Căutați-ne și nu veți regreta!

Telefon: 00 40 75-253703

Vă mulțumim că ne-ați ales.

SPORT
Singapore dorește organizarea CM din 2010

Singapore, oraș de stat din Asia de Sud-Est, dorește să candideze la organizarea turneului final al Campionatului Mondial de Fotbal, ediția din anul 2010, relatează agenția DPA. În ultimul an, mai mulți jucători singaporezi au fost implicați în scandalurile de pariuri ilegale, în campionatul de fotbal din Malaezia, dar autoritățile speră ca acest fapt să nu fie un impediment în calea cererii lor de organizare a CM de fotbal, menționează sursa citată.

Posibilă revenire a lui McEnroe la dublu cu Steffi Graf

Fostul campion american de tenis John McEnroe a declarat, la Londra, că ar putea reveni în activitatea competițională cu ocazia turneelor de la Wimbledon și Flushing Meadows de anul viitor, făcînd pereche la dublu mixt cu germanca Steffi Graf, informează AFP. „Steffi mi-a propus această variantă săptămîna trecută la Geneva”, a declarat triplul învingător la simplu de la Wimbledon (1981, 1983, 1984), astăzi în vîrstă de 39 de ani. „A disputa proba de dublu alături de ea mă tentează foarte mult”, a spus jucătorul american, în prezent comentator de televiziune. McEnroe, care l-a învins pe francezul Yannick Noah duminică în finala turneului rezervat veteranilor, a disputat ultima sa partidă la Wimbledon în anul 1992, în finala de dublu cîștigată alături de germanul Michael Stich.

**Magazinul Nyisztor
din centrul comunei Micherechi**

Vă așteaptă cu un sortiment bogat de produse alimentare la prețuri accesibile. Tot aici se pot procura folii din polietilenă și material plastic la prețuri convenabile.

Așteptăm cumpărătorii noștri la adresa:
Micherechi, str. Kossuth nr. 105.
Tel.: (66) 375-038

ORTODOXIA

Supliment al săptămânalului **Foia** românească

Anul I Nr. 12.

decembrie 1998

PASTORALĂ LA NAȘTEREA DOMNULUI 1998

† **TIMOTEI DIN MILA LUI DUMNEZEU EPISCOP AL
EPARHIEI ARADULUI, IENOPOLII ȘI HĂLMAGIULUI**

Iubitului cler, cinului monahal și dreptcredincioșilor creștini, binecuvântare, bucurie și pace de la Dumnezeu-Tatăl și de la Domnul nostru Iisus Hristos.

CINSTIȚI CREDINCIOȘI ȘI CREDINCIOASE,

Măreția Sfințelor Sărbători este încununată mereu de rânduile bisericesti ce se săvârșesc. Sfințele slujbe cu rugăciunile și imnele închinare zilelor de praznic, angajează toată suflarea în aducerea jertfei de laudă lui Dumnezeu pentru dragostea arătată creației Sale. Între elementele constitutive ale cultului Sfintei noastre Biserici, imnele au loc aparte, preluând istorisirile biblice cu tâlcurile Sfinților Părinți, legate de învățătura și viața creștină și îmbrăcându-le în haina poeziei pentru mai mult folos duhovnicesc. Frumusețea lor, atât sub aspectul formei, cât și al conținutului adesea cerând multă luare aminte, învaluiu în mângâiere spirituală inimile tuturor. În felul acesta au inspirat și colindele creștine cu care și-au împletit glăsuirea în biserici și la casele credincioșilor, însoțind icoana praznicului și îmbogățind datinile străbune. Să urmărim drept aceea, cu cântarea de prăznuire a Bisericii, steaua magilor, închinarea acestora, ca și a păstorilor înaintea Pruncului din ieslea peșterii Betleemului, deasupra căreia corul îngeresc intonează imnul împăcării lui Dumnezeu cu oamenii și a acestora între ei.

Iubiți frați și surori în Hristos Domnul,

Imnele Bisericii fac parte din tezaurul Sfintei Tradiții care împreună cu Sfânta Scriptură reprezintă izvoarele descoperirii dumnezeiești pentru cunoașterea învățaturii mântuitoare. Din mulțimea lor, cele mai cunoscute sunt ale marilor sărbători. Nașterea Domnului bucurându-se de creații deosebite ale alcătuitoarelor sau imnografilor. Condacul sau unul dintre imnele principale ale sărbătorii, care oarecum rezumă istoria și însemnătatea sărbătorii, numele propriu-zis, designând mai mult genul literar al textului și modul executării din punct de vedere muzical, a înscris o răspândire foarte mare. Astfel, cel al Crăciunului este un adevărat poem, compus din douăzeci și patru de strofe, a câte douăzeci versuri fiecare și din care numai cea dintâi a rămas în uzul cultului, restul cântându-se în afară cu prilejul unor festivități publice consacrate sărbătorii. Frumusețea poetică i-a confirmat inspirația sfântă, întrucât se istorisește că alcătuitoare, Roman Melodul sau Dulce-cântărețul, cum mai este numit, în noaptea dinspre sărbătoarea Nașterii Domnului a avut un vis în care Sfânta Fecioară, i-a înmănat o scriere cu porunca de-a o înghiți și la care pe dată s-a supus. Deșteptându-se, s-a simțit inspirat și mâncând la biserică, de pe amvon a intonat imnul: „Fecioara astăzi, pe Cel mai presus de ființă naște și pământul peștera Celui neapropiat aduce. Îngeri cu păstorii doxologesc și magii cu steaua călătoresc, că pentru noi S-a născut, Prunc tânăr Dumnezeu Cel mai înainte de veci”. Această primă parte a cântării pe care o ascultăm de obicei interpretându-se din altarul bisericii, reluată apoi la strană și cor, recapitulează admirabil istorisirea Sfintei Evanghelii, descriind cadrul și pe cei ce îl însuflețesc: Pruncul- Dumnezeu, Maica Sfântă-Fecioara Maria, steaua și îngerii, peștera, magii și păstorii – reprezentând o adevărată icoană a Nașterii Domnului. După aceasta poetul imnograf salută Betleemul sau în tâlcuire, casa pâinii și pământul în care a crescut neamul lui Iesei, în jurul fântânii lui David. Mai apoi dialogul este deschis de Prea Sfânta Născătoare de Dumnezeu, care se adresează Cuvântului Întropat, Împăratului culcat în ieslea unei peșteri străine. În continuare, magii se înfățișează povestind minunile întâmplare în legătură cu steaua și călătoria lor. Apoi, Fecioara Preacurată cere dumnezeiescului Prunc să primească pe împărații de la răsărit în sărăcia sa. Acesta începe a grăi spre a da poruncă și anume deschiderea porții pe care magii intră și se minunează de puterea Lui. Iosif cel drept este martor și chează al lucrării minunate. După închinare, magii reiau dialogul, povestind despre lumea păgână de unde vin. La rândul ei, Fecioara Sfântă vorbește despre Ierusalim șiuciderea profetilor, de Irod și asprimea lui, cu aceea ca să-i ferească de el, după care și magii relatează în grabă cele petrecute între ei,

împărat și farisei. De asemenea, magii aduc darurile pregătite, cu rugăciuni de umilință. Primind darul magilor și păstorilor, Maica Domului mijlocește la sfârșit har și mântuire întregii lumi. Afirmatia ce încheie partea istorică introductivă, că cel din centrul atenției Pruncul tânăr este Dumnezeu cel mai înainte de veci, reluată ca refren în cuprinsul imnului, deschide ochii cugetului asupra învățaturii de credință dreaptă pe care o dă, ca și celelalte cântări.

Realitatea istorică se desfășoară așadar, împreună cu impunerea adevărului dogmatic. Astfel, Întroparea Domnului este cu voința Tatălui de la Duhul Sfânt și din Fecioara Maria după mărturisirea noastră de credință și cum lămurește și imnografia bisericească în expresii ca: „Tatăl a binevoit, Cuvântul trup s-a făcut și Fecioara a născut pe Dumnezeu om...” sau „Cel ce Te-ai întrupat din Duhul Sfânt și din pururea Fecioara Maria și Te-ai făcut om... Lumina cea din Lumină, strălucirea Tatălui, toată făptura ai luminat...” Cuvântul Întropat păstrează unitatea Sfintei Treimi fiind Dumnezeu adevărat, precum și cea a ființei umane ca om deplin, cum iarăși arată cântarea „Chipul cel neschimbat al Tatălui, pecetea veșniciei Lui, înfățișare de rob primește, ieșind din Maica ce nu știe de nuntă, nesuferind schimbare; că a rămas ce era, Dumnezeu adevărat fiind și a luat ce nu era, om făcându-se...”, iar aceasta în desăvârșita unire a celor două firi – dumnezeiască și omenească adică „nesuferind nici o amestecare nici despărțire”. Implicit este atestată nașterea supranaturală a Mântuitorului și pururea fecioara Maicii Sale, ca în următorul imn: „Fiului, Celui născut fără stricăciune din Tatăl mai înainte de veci și mai pe urmă întrupat fără sămânță lui Hristos-Dumnezeu să-l cântăm...”. De asemenea, „Să lăudăm pe Maica Mântuitorului care după naștere a rămas tot fecioară” sau altul asemenea: „O fericit este pântecul tău fiica lui Dumnezeu, care în chip înțelept, mai mare decât cerul Te-ai arătat, Că Acela pe care cerul nu-L încap, tu îl cuprinzi, purtându-L...” și „Primește Betleem pe Maica cetatea lui Dumnezeu, că vine să nască întru tine, Lumina cea neapropiată”. Caracterul tainic, mai presus de înțelegere, dar care se afirmă cu o tărie de netăgăduit este subliniat aparte în cuvinte ca: „În taină Te-ai născut în peșteră, dar cerul pe Tine tuturor Te-a propovăduit, punând steaua înainte ca o gură, Mântuitorule,” sau „Taina nu suferă cercetarea: numai cu credință toți să o slăvim...” ori acum și aici „Taină minunată și neobișnuită văd...” Toate acestea sunt așezate în contextul scopului mântuitor, căci precum spune un vers: „Betleemul a deschis Edenul; veniți să vedem; aflat-am desfătarea tainică înăuntrul peșterii; veniți să privim cele din rai.” Peștera-Rai ilustrează simbolic nașterea Fiului lui Dumnezeu pentru mântuirea lumii. Omul redobândește starea cea dintâi în fața Creatorului său. Aceasta reiese și din alte stihuri, ca de pildă: „Astăzi s-a dezlegat legătura cea de multă vreme a osândirii lui Adam; raiul ni s-a deschis și șarpele s-a surpat. Că pe aceea pe care mai înainte a amăgit-o, a văzut-o acum Maică a Ziditorului... Ceea ce a fost solitoarea morții a tot trupul se face începătura mântuirii a toată lumea, prin Născătoarea de Dumnezeu”. Firea noastră adică destinată nemuririi, dar căzută din aceasta, prin venirea în lume a Mântuitorului, reintră în planul lui Dumnezeu. Ea trebuie să ajungă la desăvârșită realizare a chipului dumnezeiesc, așa cum zice stihul „Hristos se naște, ca să ridice chipul cel mai înainte căzut. Dumnezeu oamenilor din Fecioară S-a arătat, închipuindu-Se ca și noi și îndumnezeind trupul”. Lucrarea mântuirii primește dimensiunile universale ale împărăției lui Dumnezeu. Prin expresii metaforice, imnografia privește de pildă recensământul ordonat pentru împărăție la vremea Nașterii Mântuitorului Iisus Hristos, ca o înscriere spirituală a credincioșilor în Împărăția cerurilor. Astfel, se zice: „August ajungând singur stăpânitor pe pământ, a încetat mulțimea stăpânirii oamenilor; iar Tu, întrupându-Te din Cea Curată, s-a surpat mulțimea idolilor. Sub o împărăție lumească cetățile erau și neamurile au căzut într-o stăpânire a Dumnezeirii. Scrisu-s-au popoarele din porunca cezarului, scrisu-ne-am credincioși în numele Dumnezeirii Tale, a Dumnezeului nostru Celui Întropat...”. Imnul pune în lumină și rostul spiritual pe care creștinismul, odată cu ivirea sa îl are în lume mereu și mai ales acela de a strica orice idolatrie, pentru înstăpânirea cultului adevăratului Dumnezeu și Mân-

tuitor Iisus Hristos: De aceea, alt imn arată că „toată înșelăciunea idolească a încetat și Hristos împărătește în veci, El Împăratul ceresc”. Prin aceasta s-au împlinit și profețiile privind pe Mesia, așa cum menționează versul: „arătarea lui Hristos s-a ivit și propovăduirea proorocilor a luat sfârșit”. Împreună cu magii împărați și învățați, oamenii se încredințează mai mult că, adevărata credință și cunoaștere se câștigă numai cu ajutorul luminii lui Hristos Domnul, potrivit și cântării ce tâlcuiește însemnătatea praznicului: „Nașterea Ta, Hristoase Dumnezeul nostru, răsărit-a lumii lumina cunoștinței; că întru dânsa cei se slujeau stelelor, de la stea s-au învățat să ce închine Ție Soarelui dreptății, și să Te cunoască pe Tine, Răsăritul cel de sus”, lată de ce, luând ca temei predica unuia dintre Sfinții Părinți ai Bisericii, Grigorie Teologul, la luminatul praznic, imnograful îndeamnă cu entuziasm: „Hristos se naște, slăviți-L! Hristos din ceruri întâmpinați-L! Hristos pe pământ, înălțați-vă!” „Cântați Domnului tot pământul...” În această legătură ne apar mai limpede cuvintele Sf. Apostol Pavel privind smerenia și mărirea Domnului pentru noi: „Dumnezeu L-a preanălțat și L-a dăruit Lui nume, care este mai presus de orice nume; că întru numele lui Iisus tot genunchiul să se plece, al celor cerești și al celor pământești și al celor dedesubt și să mărturisească toată limba că Domnu este Iisus Hristos, întru slava lui Dumnezeu-Tatăl.

DREPTMĂRITORI CREȘTINI ȘI CREȘTINE,

Intonarea sau ascultarea cântării bisericești, mai ales în vremea premergătoare sau următoare marilor praznice creștine, aduce adevărată încântare sufletească prin înălțarea aleasă peste frământările zilei, spre slava cerească. Cântarea sfântă însăși, spre deosebire de cea profană, își mărturisește rostul în viața religioasă a omului prin cuvinte ca acestea: „Jalea a îndepărtat organele cântării, ca fiii Sionului n-au mai cântat cântări în pământ străin; iar Hristos Cel ce a răsărit în Betleem a stricat toată înțelăpciunea Babilonului și armonia cântăreților. Pentru aceasta cântând, să zicem: „să binecuvînteze toată făptură pe Domnul și să-L preanălțe întru toți vecii”. Pe lângă exprimarea adevărului de credință într-o formă accesibilă, ea deține și o puternică încărcătură emoțională pe care prin poezie și muzică sacră o trece în adâncul ființei, antrenând toate puterile sufletești spre desăvârșire. De aici și îndemnul cântului: „Din chimvale să sunăm, cu cântări de bucurie să strigăm, arătarea lui Hristos s-a ivit” și „Cântă noule Israele, cântă acea cântare cerească! Veselește-te și te bucură și dănuiește, mai ales sărbătorește cu bucurie sărbătorile tale; că Dumnezeu s-a arătat în trup...” Vedem astfel, că deși bogată pentru fiecare praznic, imnografa Crăciunului dovedește o însușire aparte, anume a conștiinței oamenilor de a cânta împreună cu îngerii simfonia cerului și pământului, ale cărei ecouri multiple se fac auzite în toate timpurile și locurile, lumea întreagă fiind chemată ca și în noaptea nașterii Mântuitorului ei să aducă mărirea lui Dumnezeu și să realizeze pacea și bunăvoința între oameni.

Pentru poporul român, cântul bisericesc, mai ales al sărbătoririi de astăzi, rămâne mângăitor în încercările și întăritor în biruințele istoriei sale naționale. Să nu se uite că marile momente ale renașterii României, în decembrie 1918 și 1989, ale unității și libertății s-au împlinit în pragul zilei când creștinătatea întreagă cinstește însăși plinirea vremii, așa cum spune Sfânta Scriptură, Nașterea Domnului Iisus Hristos.

Prin imne și cântări sfânta Biserică imploră milostivirea dumnezeiască să reverse darurile praznicului peste țara noastră și întregul ei popor, iar nouă tuturor, odată cu noul an, să ne dăruiască propășire în toate cele bune. Nu întreprindem a socoti între cele bune, dăruirea de suflet pentru înălțarea în continuare și a noii catedrale arădene, ajunsă la baza arcelor acelor bolti sub care va răsună spre țării cântul nostru bisericesc și românesc, ce ne-a însoțit totdeauna, prin el aducând mărirea lui Dumnezeu Tatăl, Fiul și Sfântul Duh în veci. Amin.

Al vostru al tuturor, de tot binele doritor,

† **TIMOTEI
EPISCOP AL ARADULUI**

Data în reședința episcopală din Arad la Praznicul Nașterii Domnului din anul mântuirii 1998.

Hristos se naște

Aproape de două mii de ani încoace, creștinătatea serbează Nașterea Domnului, în fiecare an, cu o discreție și evlavioasă bucurie, încât parcă chiar acum s-a născut între noi, îl avem prunc între noi, și ne este teamă ca să nu-l trezim din somnul în-cunurat de raze...

Slujbele acestui Praznic și minunatele lor cântări și colinde atât de frumoase, ne transpun cu sufletele în acele vremuri când Dumnezeu s-a coborât pe pământ și cu oamenii a petrecut. Aceasta este taina întrupării Fiului dumnezeiesc, care are un ecou atât de adânc răsunător în inima creștinului, încât la fiecare Crăciun el primește cu inima sa pe Mesia cel așteptat și-l întâmpină, cu aceeași bucurie plină de prospețime, de parcă numai acum pentru prima oară s-a născut. Această reactualizare perpetuă a Nașterii Domnului, în fiecare an și-n fiecare suflet, o exprimă atât de frumos prima catavasiă a praznicului: „Hristos se naște, măriți-l; Hristos din ceruri, întâmpinați-l; Hristos pe pământ înălțați-vă”...

În tăcerea primei nopți de Crăciun, în noaptea sfântă a Vifleemului, parcă s-a auzit deodată un zgomot de nevăzute lanțuri ce cad și se sfarmă, și din adâncuri, un suspin de ușurare.

Omenirea întreagă, înlănțuită în osînda păcatului strămoșesc și chinată de așteptarea lui Mesia cel promis de Dumnezeu dintru început, și prezis de profeți neconținut, presimte bucuria mîntuirii și suspinului ei se îngemănează cu a îngerilor slăvită cîntare din zarea de lumină ce s-a fost deschis din cer „Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu, și pe pământ pace, între oameni bunăvoie”. (Lc. 2, 14)

Steaua de la Răsărit vestea lumii că s-a născut Iisus Hristos, și lumina calea omenirii spre ieslea sfântă din Vifleem, unde s-au ivit zorile mîntuirii omului, odată cu razele ce însoreau fruntea Pruncului Sfînt.

De sărbătorile Crăciunului, cel mai frumos obicei este „colinda”. Colin-

dele sînt cîntece cu care copiii, tinerii, maturii întâmpină pe Hristos pe pământ. Aceste tradiții s-a păstrat din timpul romanilor. Vechile petreceri păgîne de la începutul lui ianuarie, așa numitele „calendae”, s-au schimbat cu timpul în sărbători creștinești. Colindele de Crăciun narează despre viața zbuciumată a Mîntuitorului de la naștere pînă la răstignire. Cuvîntul „colind sau colindă” provine din latinescul „calendae” nume dat sărbătorilor păgîne de Anul Nou cînd romanii, strămoșii noștri, urau noroc și fericire prietenilor lor cu ocazia anului care începe. Datina latină a trecut apoi nu numai la romani ci și la celelalte nații romanice, precum și la slavi.

Deprinderea de a saluta cu mare bucurie Nașterea lui Iisus, de a-L întâmpina cu urări, daruri și cîntece este străveche și cunoscută tuturor popoarelor europene. Caracterul esențial al sărbătorii este bucuria și încrederea cu care omul întâmpină Nașterea Domnului.

Pentru poporul român, veacuri de-a rîndul, hrana sufletească a venit de la Biserică, iar adevărata sa Biblie nescrisă a stat în colindele rostite în fiecare an, la marile sărbători, de glasurele îngeresci ale copiilor. Prin firea lui, românul este credincios, un adevărat creștin, iubitor și respectuos față de cele sfînte. Deși legate de marile acte ale creștinismului, colindele și obiceiurile colindatului ca și multe datini, sînt cu multe anterioare religiei creștine.

Ascultînd colindele, simțim „fiorul de sfîntenie ce vine de undeva de departe prin veacuri și trece din casă în casă și din suflet în suflet”.

Colindele sînt „osanele de bucurie”, în care întâmpinăm pe Mîntuitorul la venirea Sa în lume, ele rămînînd „cele mai frumoase dovezi de iubire” ale creștinilor față de Fiul lui Dumnezeu

întrupat pentru noi și pentru a noastră mîntuire, sînt expresia unor simțăminte dintre cele mai adînci ale sufletului omenesc. Ele ne reasează într-o lume senină în care ne lăsăm în voia bucuriei, a acelei bucurii care nu se măsoară cu timpul, ci cu adîncimea.

Prin colinde ne-am păstrat unitatea de limbă și unitatea de credință, unitatea de neam și continuitatea pe vatra străbună. Să iubim în continuare colindele, să primim colindătorii, să încurajăm pe cei ce cîntă colindele noastre, și să le transmitem mai departe, că de la strămoși le-am primit și cîntîndu-le nu facem altceva decît să repetăm ce-au făcut strămoșii noștri, care ni le-au transmis pînă astăzi, avînd și noi datoria sfîntă de a le transmite mai departe, celor de după noi. Colindele, preluate cine știe de cînd, de unde, de la cine, atunci la început, dar foarte apropiate, de evenimentele care s-au petrecut în Țara Sfîntă au fost în permanență o predică orală, o cateheză transmisă din om în om și în special, transmisă prin colinzi, prin copii. Copii au început să cînte colinzi și copii îndeosebi le cîntă pînă-n ziua de azi. Copiii le înțeleg, le iubesc, îi emoționează, își sâdesc și își întăresc prin ele credința în Dumnezeu. Ce triști pot fi copiii acestora dintre creștini care-i botează doar la vîrstă adultă „ca să înțeleagă”. Ca și cum atunci ar înțelege mai mult decît în copilărie. Dar ei nu pot colinda. Ei nu sînt încă creștini. Sînt ținuți afară, ca să fie întrebați dacă vor să fie creștini. Ca și cum ar fi fost întrebați dacă vor să se nască. Dacă au fost aduși pe lume, neîntrebați, de ce să nu fie și botezați, adică introduși în planul mîntuirii, tot neîntrebați. Ei înțeleg mai întîi cu inima. Și înțeleg chiar mai bine decît cu mintea! O dovedesc colindătorii!

Profund trăim noi creștinii români

Nașterea lui Hristos, sîntem atât de familiari, de apropiați de El în Crăciunul nostru cu datini și colinzi atât de frumoase. Ca și magii sau ca păstorii îi aducem daruri la ieslea sfîntă: darurile inimii noastre.

Colinzile, irozii, cîntecele de stea și toate datinile de Crăciun, sînt un semn elocvent al participării noastre, din toată inima la acest mister al creștinătății cînd Dumnezeu ni s-a arătat în trup.

Cu fiecare colindă, trăim alături de Pruncul Sfînt căruia îi aduceau ca dar al sufletului „Florile dalbe”. Ei îl aduc la casele oamenilor pe „Dumnezeu ca să-i mîntuie de rău”. „Treii Păstori” se întîlnesc și se sfătuiesc să-mpletească o cunună, pe care s-o aducă în dar lui Hristos. Cu un cuvînt, în dragostea lor mare pentru Iisus, creștinii români se transpun în cadrul biblic al Nașterii Domnului și ca păstori i se-nchină și-i aduc o cunună: cununa unei vieți trăite după voia Domnului. Ca și magii umblă în lumina evangheliei lui, pentru ca la sfîrșitul vieții să îngenuncheze, nu la iesle, ci la tronul lui ceresc, punîndu-i la picioare, după chipul întreitelor daruri, credința, nădejdea și dragostea.

*Din an în an sosesc mereu
La geam cu Moș Ajun
E ger cumplit, e drumul greu
D-ai obicei străbun.*

*Azi cu strămoșii cînt în cor
Colindul sfînt și bun
Tot moș era și-n vremea lor
Bătrînul Moș Crăciun.*

*E praznic sfînt și luminos
În casa ta acum
Căci astăzi s-a născut Hristos
E ziua de Crăciun.*

*Și acum te las să fii sănătos
Și vesel de Crăciun
Dar nu uita cînd ești voios
Române să fii bun.*

Pr. Ioan Bun

Mici amintiri din partea Bisericii Ortodoxe Române

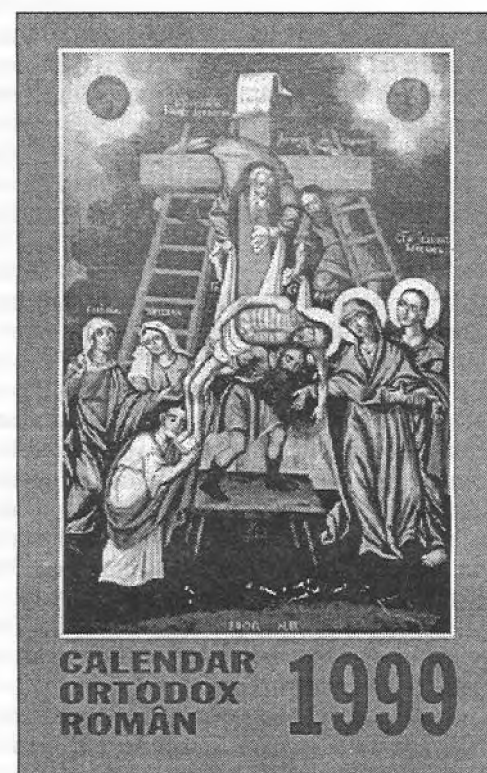
În 4 decembrie, în biserica ortodoxă cu hramul Sf. Nicolae din Giula, în cadrul împărțirii cadourilor de Ziua Sfîntului Nicolae copiilor de origine românească din partea Autogovernării minoritare române din Giula, s-au dăruit copiilor și cruciulițe, iconițe, cărți de rugăciune, exemplare din Noul Testament din partea Ic. Stav. Pavel Ardelean, vicar episcopal și preoților Petru Pușcaș și Teodor Marc.

A apărut...

Acum de sărbători ajung în casele noastre mai multe cărți ca de obicei, cartea fiind un frumos cadou atât pentru copii cît și pentru adulți. Gama edițiilor este largă.

CALENDARUL ORTODOX ROMÂN

Într-o realizare grafică și ținută deosebită, calendarul de buzunar va ajunge în aceste zile la creștinii noștri care vor putea urmări sărbătorile din cursul anului. Ediția din 1999 a calendarului se datorează strădaniei Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria. Apariția calendarului a fost asigurată de Fundația Publică „Pentru Minoritățile Naționale și Etnice din Ungaria”.

Crăciun pe micul ecran

(22 decembrie 1998, marți, MTV1, ora 14.12)

Emisiunea românească de Crăciun va cuprinde un montaj realizat despre Sfînta Patriarhie Ortodoxă Română, în care Prea Fericitul Patriarh Teoctist va adresa un mesaj de Crăciun tuturor credincioșilor ortodocși români din Ungaria.

(reluare: 27 decembrie 1998, duminică, MTV2, ora 6.30)